

Κεφάλαιο 10. Ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων

Υπεύθυνος συνεργάτης: BayHfoD

10. Κεφάλαιο 10. Ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων ()

10.1 Εισαγωγή

Η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση (εν συντομία: εργασιακή εκμετάλλευση), καθώς **το έγκλημα δεν πρέπει να είναι κερδοφόρο** και η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων αποτελεί έναν τρόπο κατάσχεσης όλων των παράνομα αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων (σε οποιαδήποτε μορφή) από τους δράστες, ώστε να μην μπορούν πλέον να τα διαθέσουν. Ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ΔΟΕ) εκτιμά ότι κάθε χρόνο παράγονται 236 δισεκατομμύρια δολάρια σε παράνομα κέρδη (Francavilla, Lyon & De Cock, 2024). Το κεφάλαιο «Ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων» έχει ως στόχο να εξοπλίσει κυρίως τις αρχές επιβολής του νόμου (LEA) και τη δικαστική εξουσία (π.χ. εισαγγελείς) με τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τις δυνατότητες εντοπισμού, εξασφάλισης και ανάκτησης παράνομων περιουσιακών στοιχείων σε θεωρητική βάση. Περιγράφει διάφορες μονάδες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) που εμπλέκονται στη διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Σε αυτό το πλαίσιο, το νομικό πλαίσιο και οι πρακτικές διαδικασίες για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων θα συνοψιστούν θεωρητικά, αλλά θα πρέπει να καλυφθούν από τον παρουσιαστή αυτού του κεφαλαίου με περισσότερες (πρακτικές) λεπτομέρειες. Επιπλέον, θα πρέπει να παρουσιαστούν βέλτιστες πρακτικές και πραγματικές μελέτες περιπτώσεων για να καταδειχθεί πώς η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων όχι μόνο συμβάλλει στην οικονομική

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

αποζημίωση των θυμάτων, αλλά μπορεί επίσης να αποσταθεροποιήσει τις εγκληματικές δομές που κρύβονται πίσω από την εργασιακή εκμετάλλευση. Η εκπαίδευση θα βοηθήσει τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν καλύτερα τις προκλήσεις σε αυτόν τον τομέα.

Το κεφάλαιο της εκπαίδευσης ξεκινά με τους μαθησιακούς στόχους ενός συμμετέχοντα στην εκπαίδευση (ενότητα 2). Ακολουθούν οι ορισμοί των πιο σημαντικών όρων για το κεφάλαιο αυτό (ενότητα 3). Η ενότητα 4, που αποτελεί τον πυρήνα του κεφαλαίου της εκπαίδευσης, περιέχει το θεωρητικό και ενημερωτικό υπόβαθρο των θεμάτων, καθώς και προτάσεις σχετικά με το τι πρέπει να περιλαμβάνει ένας εμπειρογνώμονας σε θέματα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων όταν θέλει να παρουσιάσει το θέμα. Ακολουθεί μια πρόταση για μια πρακτική δραστηριότητα για το κεφάλαιο της εκπαίδευσης, η οποία επιτρέπει στον συμμετέχοντα να επεξεργαστεί και να εμπεδώσει τις πληροφορίες που έχει μάθει εκ των προτέρων (ενότητα 5).

10.2 Μαθησιακοί στόχοι

Για το κεφάλαιο της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, μπορούν να εξαχθούν διάφοροι μαθησιακοί στόχοι. Όπου ήταν δυνατό, οι μαθησιακοί στόχοι υποδιαιρέθηκαν περαιτέρω σε πιο συγκεκριμένους επιμέρους στόχους.

Ο συμμετέχων...

- θα κατανοήσει τη σημασία της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο της εργασιακής εκμετάλλευσης

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

- θα εξοικειωθεί με το νομικό πλαίσιο (π.χ. εθνικό, διεθνές/ΕΕ, δικαιώματα των θυμάτων σε αυτό το πλαίσιο)
- θα γνωρίζει τις τεχνικές έρευνας για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων
- θα γνωρίζει πιθανούς τρόπους συνεργασίας με άλλες υπηρεσίες και σε διεθνές επίπεδο
- θα γνωρίζει τις κύριες προκλήσεις στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν
- θα εξοικειωθεί με την αποζημίωση των θυμάτων σε αυτόν τον τομέα

10.3 Ορισμοί

Ακολουθούν βασικοί όροι που είναι απαραίτητοι για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, μαζί με τους ορισμούς τους. Φυσικά, είναι εξαιρετικά σημαντικό να κατανοηθεί ο όρος «περιουσιακό στοιχείο». Στη συνέχεια, θα εξηγηθούν τα μέτρα για την προστασία των περιουσιακών στοιχείων (ενότητα 10.4) και άλλα χρήσιμα λεξιλόγια σε αυτό το πλαίσιο (π.χ. για να κατανοήσετε καλύτερα τις τυπικές επιχειρηματικές δομές που εφαρμόζουν οι διακινητές στο πλαίσιο της εργασιακής εκμετάλλευσης) (ενότητα 10.7).

Περιουσιακά στοιχεία

Τα περιουσιακά στοιχεία αναφέρονται σε οποιαδήποτε ιδιοκτησία, χρηματοοικονομικό μέσο ή οικονομικό πόρο που έχει αξία. Αυτά περιλαμβάνουν μετρητά, ακίνητα, οχήματα, επιχειρηματικές συμμετοχές, μετοχές, πνευματική ιδιοκτησία και κρυπτονομίσματα. Τα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να αποκτηθούν νόμιμα ή να συνδέονται με εγκληματικές δραστηριότητες.

10.4 Μέτρα για τη διασφάλιση περιουσιακών στοιχείων

10.4.1 Υποψίες και μέτρα έρευνας

Για να καταστεί σαφές ότι υπάρχουν παράνομα περιουσιακά στοιχεία και να γίνει γνωστό ποια από αυτά μπορούν να κατασχεθούν, είναι φυσικά απαραίτητο να υπάρχουν ενδείξεις ότι έχει διαπραχθεί έγκλημα στο πλαίσιο του οποίου έχουν αποκτηθεί ή/και αποκτώνται παράνομα περιουσιακά στοιχεία. Εάν υπάρχει υποψία, πραγματοποιείται πρώτα έρευνα. Οι έρευνες που διαδραματίζουν ρόλο

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων είναι οι χρηματοοικονομικές έρευνες. Αν και γίνεται αναφορά ειδικότερα στο κεφάλαιο 9 σχετικά με την κατάρτιση, εδώ αναφέρονται μόνο δύο σημαντικοί όροι ως παραδείγματα.

- **Εγκληματολογική χρηματοοικονομική ανάλυση:** Η εγκληματολογική χρηματοοικονομική ανάλυση είναι η διαδικασία διερεύνησης χρηματοοικονομικών αρχείων, συναλλαγών και ιδιοκτησίας περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την αποκάλυψη παράνομων δραστηριοτήτων, όπως το ξέπλυμα μαύρου χρήματος (), η απάτη και η διαφθορά. Περιλαμβάνει τεχνικές όπως η ανίχνευση συναλλαγών, η χρηματοοικονομική προφίλ και η ανάλυση δικτύων. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο κεφάλαιο 9 της εκπαίδευσης.
- **Ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων:** Η ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων είναι πολύ παρόμοια με τη χρηματοοικονομική ανάλυση, καθώς αποτελεί μέρος της. Πρόκειται για τη διαδικασία έρευνας για τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και τον προσδιορισμό της θέσης περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να έχουν αποκτηθεί μέσω παράνομων δραστηριοτήτων. Συχνά, η ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων αποτελεί ένα προκαταρκτικό βήμα πριν από τη δέσμευση, την κατάσχεση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να βοηθήσει τις αρχές να στοιχειοθετήσουν μια υπόθεση αποκαλύπτοντας κρυμμένα ή νομιμοποιημένα περιουσιακά στοιχεία. Ο εντοπισμός περιλαμβάνει εγκληματολογική λογιστική, χρηματοοικονομική ανάλυση και συχνά διασυνοριακή συνεργασία για τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να έχουν μεταφερθεί, αποκρυφθεί ή μετατραπεί σε

διαφορετικές μορφές (π.χ. ακίνητα, offshore λογαριασμοί, κρυπτονομίσματα). Επομένως, θέτει τα θεμέλια για την κατάσχεση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων.

10.4.2 Προληπτικά μέτρα

- **Δέσμευση περιουσιακών στοιχείων:** Η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων (ή απλά: δέσμευση) αναφέρεται σε έναν προσωρινό περιορισμό που επιβάλλεται σε περιουσιακά στοιχεία που είναι ύποπτα ότι συνδέονται με εγκληματική δραστηριότητα. Το μέτρο αυτό εμποδίζει τους ιδιοκτήτες να μεταβιβάσουν, να πωλήσουν ή να χρησιμοποιήσουν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη έρευνα ή νομική διαδικασία.
- **Κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων:** Η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων (ή απλά: κατάσχεση) αναφέρεται στην προσωρινή δέσμευση ή δήμευση περιουσιακών στοιχείων από τις αρχές επιβολής του νόμου. Χρησιμοποιείται συνήθως στην αρχή μιας ποινικής έρευνας για να αποτρέψει τα άτομα από το να πουλήσουν ή να κρύψουν τα περιουσιακά τους στοιχεία. Με άλλα λόγια, η κατάσχεση είναι η νομική διαδικασία κατά την οποία οι αρχές επιβολής του νόμου αναλαμβάνουν τον φυσικό ή οικονομικό έλεγχο ενός περιουσιακού στοιχείου βάσει αποδεικτικών στοιχείων για τη σύνδεσή του με εγκληματική δραστηριότητα. Σε αντίθεση με το πάγωμα, το οποίο αποτελεί προληπτικό μέτρο πριν από την κατάσχεση, η κατάσχεση συνεπάγεται την κατάληψη ενός περιουσιακού στοιχείου στο πλαίσιο μιας ποινικής ή αστικής υπόθεσης. Η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς τελική δικαστική απόφαση, για παράδειγμα, όταν υπάρχει επείγουσα υποψία ότι τα

περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες. Παράδειγμα: Ένας τραπεζικός λογαριασμός παγώνει ή τα μετρητά κατασχέονται εάν συνδέονται με εμπορία ανθρώπων ή νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων είναι το αρχικό μέτρο για την εξασφάλιση ύποπτων περιουσιακών στοιχείων.

10.4.3 Τελικά μέτρα

Για να κατανοήσουμε την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, είναι χρήσιμο να την ορίσουμε πρώτα, επειδή η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων είναι το τελικό μέτρο/η σύνοψη των τελικών μέτρων. Στη συνέχεια, εξηγούνται τα άλλα σχετικά τελικά μέτρα. Για να μην συγχέεται η σωστή σειρά, το Σχήμα 15 κάτω από την εξήγηση αυτών των όρων δείχνει τη διαδικασία από το πάγωμα περιουσιακών στοιχείων έως την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων.

- **Ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων:** Η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων αναφέρεται στην τελική νομική διαδικασία μέσω της οποίας τα παράνομα αποκτηθέντα περιουσιακά στοιχεία κατασχέονται, δεσμεύονται και ενδεχομένως επιστρέφονται στα θύματα ή στο κράτος. Συνήθως, αυτό συμβαίνει μετά από δικαστική απόφαση ή τελεσίδικη απόφαση. Η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω αστικής (χωρίς ποινική καταδίκη) ή ποινικής διαδικασίας. Παράδειγμα: Μετά από καταδίκη, ακίνητα, πολυτελή αυτοκίνητα ή τραπεζικά κεφάλαια που ανήκουν σε εμπόρο ανθρώπων κατασχέονται μόνιμα και μεταφέρονται στο κράτος ή στα θύματα. Η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων είναι η τελική διαδικασία κατάσχεσης και αναδιανομής αυτών των περιουσιακών στοιχείων (επομένως, η ανάκτηση

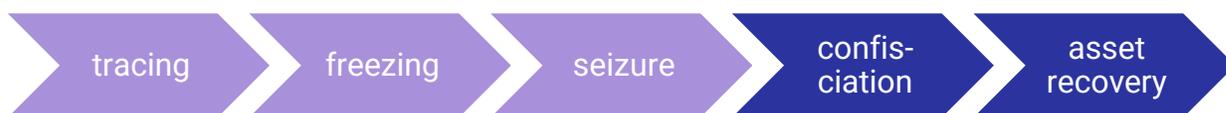

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται μετά την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων).

- **Δήμευση:** Η δήμευση είναι η τελική νομική μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων που έχουν αποκτηθεί με εγκληματικό τρόπο στο κράτος ή σε άλλο φορέα, όπως ένα ταμείο αποζημίωσης θυμάτων. Αυτό το βήμα ακολουθεί μια δικαστική απόφαση ή μια διοικητική απόφαση και αφαιρεί μόνιμα τα περιουσιακά στοιχεία από τον αρχικό ιδιοκτήτη.
- **Δήμευση χωρίς καταδίκη (NCBC):** Η δήμευση NCBC ή NCB είναι ένας νομικός μηχανισμός που επιτρέπει στις αρχές να δημεύουν περιουσιακά στοιχεία χωρίς να απαιτείται προηγούμενη ποινική καταδίκη. Χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις όπου η δίωξη δεν είναι δυνατή λόγω θανάτου, εξαφάνισης ή λειτουργίας του υπόπτου από δικαιοδοσία που δεν επιτρέπει την έκδοση. Μπορεί να συμβεί τόσο σε ποινικές όσο και σε αστικές διαδικασίες. Πολλές δικαιοδοσίες σε όλο τον κόσμο αξιοποιούν τα οφέλη της NCBC εφαρμόζοντας νόμους περί αστικής κατάσχεσης. Ωστόσο, στην Ευρωπαϊκή Ένωση (), με εξαίρεση λίγες χώρες (το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιρλανδία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία), οι περισσότερες δικαιοδοσίες δεν έχουν ακόμη θεσπίσει εθνική νομοθεσία περί αστικής κατάσχεσης. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αλλοδαπές διαταγές κατάσχεσης αναγνωρίζονται και εκτελούνται σε ένα ευρύ φάσμα περιστάσεων, τα διεθνή πρότυπα απαιτούν από τις χώρες να έχουν την εξουσία να ανταποκρίνονται σε αιτήματα που βασίζονται σε διαδικασίες κατάσχεσης της NCB και συναφείς προσωρινές μέτρα, εκτός εάν αυτό έρχεται σε σύγκρουση με θεμελιώδεις αρχές του εθνικού τους δικαίου. Τα διεθνή πρότυπα υποδεικνύουν ότι οι δικαιοδοσίες θα πρέπει τουλάχιστον να είναι σε θέση να εκτελούν διαταγές που βασίζονται σε διαδικασίες κατάσχεσης της NCB σε περιπτώσεις

όπου ο δράστης δεν είναι διαθέσιμος λόγω θανάτου, διαμάχης, απουσίας ή εάν ο δράστης είναι άγνωστος.

Σχήμα1 . Βήματα για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων.

Ανοιχτό μωβ: χωρίς δυνατότητα εμπλοκής της δικαιοδοσίας
Σκούρο μπλε: υποχρεωτική επιλογή δικαιοδοσίας

10.4.4 Δυνατότητες συνεργασίας για την εφαρμογή αυτών των μέτρων

Υπάρχουν διάφορες ευκαιρίες συνεργασίας σε διάφορα επίπεδα για τη διευκόλυνση της εφαρμογής των μέτρων που παρουσιάζονται στις ενότητες 10.4.1 και 10.4.2. Αυτό είναι σημαντικό επειδή οι εθνικοί κανονισμοί δεν βοηθούν στη διεθνή συνεργασία σε διασυνοριακές υποθέσεις, για παράδειγμα, οπότε απαιτούνται ειδικές επιλογές συμφωνιών συνεργασίας. Επιπλέον, υπάρχει επίσης η δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων αρχών και του ιδιωτικού τομέα.

- **Δίκτυα διακρατικής συνεργασίας για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων (ARIN):** Τα ARIN είναι πλαίσια διεθνούς συνεργασίας που έχουν σχεδιαστεί για να διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και τον συντονισμό μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (FIU), των αρχών επιβολής του

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

νόμου (LEA) και των εισαγγελιών. Αυτά τα διαυπηρεσιακά δίκτυα συχνά δημιουργούνται ανεπίσημα, με κάθε κράτος μέλος να ορίζει πρόσωπα επικοινωνίας σε κάθε υπηρεσία που συμμετέχει στο ARIN. Αυτά τα πρόσωπα επικοινωνίας υποστηρίζουν τη διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων (ξεκινώντας, για παράδειγμα, από το πάγωμα ή ακόμη και τον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων, εάν χρειαστεί). Παραδείγματα περιλαμβάνουν το [Διαυπηρεσιακό Δίκτυο Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων του Κάμντεν \(CARIN\)](#) και το [Δίκτυο Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων για τη Νότια Αφρική](#).

- **Αμοιβαία νομική συνδρομή (MLA):** Η MLA είναι μια επίσημη διαδικασία συνεργασίας μεταξύ χωρών που επιτρέπει στις αρχές να ζητούν και να ανταλλάσσουν νομικά αποδεικτικά στοιχεία, να συνδράμουν σε έρευνες και να επιβάλλουν τη συμμόρφωση με τους νόμους περί ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων σε όλες τις δικαιοδοσίες. Είναι η πιο συχνά χρησιμοποιούμενη μέθοδος διεθνούς συνεργασίας.
- **Σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (PPP) στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων:** Οι PPP στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνουν τη συνεργασία μεταξύ κυβερνητικών αρχών (αρχές επιβολής του νόμου, εισαγγελείς, χρηματοπιστωτικές ρυθμιστικές αρχές) και φορέων του ιδιωτικού τομέα (τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες συμμόρφωσης) με σκοπό την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών και τη βελτίωση της ανίχνευσης και κατάσχεσης παράνομων περιουσιακών στοιχείων.

10.5 Άλλα σημαντικά λεξιλόγια

Επιπλέον, για να κατανοήσουμε τις διαδικασίες έρευνας και εξέτασης που αφορούν τον εντοπισμό παράνομων περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων και την εργασιακή εκμετάλλευση, είναι χρήσιμο να διευκρινίσουμε εκ των προτέρων ορισμένους ακόμη όρους.

- **Προκαταρκτικό αδίκημα:** Το προκαταρκτικό αδίκημα είναι η υποκείμενη εγκληματική δραστηριότητα που παράγει παράνομα έσοδα που υπόκεινται σε ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τη διακίνηση ναρκωτικών, την εμπορία ανθρώπων, τη διαφθορά, την απάτη και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.
- **Ξέπλυμα χρήματος:** Το ξέπλυμα χρήματος είναι η διαδικασία απόκρυψης της προέλευσης παράνομα αποκτηθέντων κεφαλαίων μέσω μιας σύνθετης ακολουθίας τραπεζικών μεταφορών, επιχειρήσεων ή χρηματοοικονομικών μέσων. Συνήθως περιλαμβάνει τρία στάδια: τοποθέτηση (εισαγωγή παράνομου χρήματος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα), στρωματοποίηση (απόκρυψη της προέλευσης μέσω πολλαπλών συναλλαγών) και ενσωμάτωση (επιστροφή των ξεπλυμένων κεφαλαίων στην οικονομία ως νόμιμα κέρδη).
- **Εικονική εταιρεία:** Μια εικονική εταιρεία είναι μια μη λειτουργική οντότητα χωρίς σημαντικές επιχειρηματικές δραστηριότητες ή υπαλλήλους, που συχνά δημιουργείται για να αποκρύψει παράνομα κεφάλαια. Αν και μπορούν να εξυπηρετήσουν νόμιμους σκοπούς, όπως η διατήρηση περιουσιακών στοιχείων ή η διευκόλυνση συγχωνεύσεων, συχνά χρησιμοποιούνται καταχρηστικά για ξέπλυμα χρήματος, φοροδιαφυγή και δωροδοκία. Οι εικονικές εταιρείες είναι συνήθως

εγγεγραμμένες σε φορολογικούς παραδείσους και δεν έχουν φυσική παρουσία στη δικαιοδοσία τους, γεγονός που καθιστά δύσκολο τον εντοπισμό της ιδιοκτησίας ή της χρηματοοικονομικής δραστηριότητας. Αυτές οι εταιρείες είναι φθηνές και εύκολο να συσταθούν, κοστίζοντας μερικές φορές μόνο μερικές εκατοντάδες δολάρια. Συχνά χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους, όπως ψεύτικα τιμολόγια ή κρυφές δομές ιδιοκτησίας, για να αποκρύψουν τους πραγματικούς δικαιούχους. Η διερεύνηση των εταιρειών-κελύφους είναι δύσκολη, καθώς δεν προωθούνται στην αγορά ούτε διατηρούν διαδικτυακή παρουσία όπως οι κανονικές επιχειρήσεις. Οι εγκληματίες τις χρησιμοποιούν για να αποκρύψουν περιουσιακά στοιχεία και να ξεπλύνουν χρήματα μέσω πολύπλοκων δικτύων, καθιστώντας δύσκολο για τις αρχές να εντοπίσουν τις παράνομες χρηματοοικονομικές ροές σε πολλαπλές δικαιοδοσίες.

- **Πραγματικός δικαιούχος:** Ο πραγματικός δικαιούχος είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που τελικά κατέχει ή ελέγχει ένα περιουσιακό στοιχείο, ακόμη και αν αυτό είναι νομικά καταχωρημένο με διαφορετικό όνομα. Οι εγκληματίες χρησιμοποιούν συχνά εικονικές εταιρείες, καταπιστεύματα ή μεσάζοντες για να αποκρύψουν τον πραγματικό δικαιούχο.

10.6 Θεωρητικό / ενημερωτικό μέρος

Η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην έρευνα και τη δίωξη της εργασιακής εκμετάλλευσης, καθώς οι διακινητές εκμεταλλεύονται άτομα για δικό τους οικονομικό όφελος, συχνά λειτουργώντας στο πλαίσιο εξελιγμένων επιχειρηματικών δομών που έχουν σχεδιαστεί για να μεγιστοποιούν τα κέρδη και να ελαχιστοποιούν τους κινδύνους να αποκαλυφθούν. Η αποτελεσματική ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων διαταράσσει αυτές τις

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

εγκληματικές δομές, στερώντας από τους διακινητές τα παράνομα κέρδη τους από το , διαλύοντας την οικονομική τους υποδομή και διασφαλίζοντας ότι τα θύματα θα λάβουν δικαιοσύνη και αποζημίωση. Με άλλα λόγια, η κατάσχεση, η δήμευση και η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων καθιστούν την εμπορία ανθρώπων μη κερδοφόρα για τους διακινητές/δράστες (Aronowitz, Theuermann & Tyurykanova, 2010).

10.7 Τυπικές επιχειρηματικές δομές της Εμπορίας Ανθρώπων

Μια μελέτη της ΔΟΕ για την εμπορία ανθρώπων στην Ευρώπη, βασισμένη στη θεωρία της ορθολογικής επιλογής, υπογραμμίζει τον τρόπο με τον οποίο οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες αξιολογούν τους κινδύνους, τα οφέλη και τις προσπάθειες, όπως και οι νόμιμες επιχειρήσεις. Ενώ οι νόμιμες επιχειρήσεις στοχεύουν στη μεγιστοποίηση των κερδών μέσω του μάρκετινγκ και της μείωσης του κόστους, προσελκύνοντας παράλληλα την προσοχή, οι οργανώσεις εμπορίας ανθρώπων δίνουν προτεραιότητα στην αποφυγή της ανίχνευσης (Belser, 2005). Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι «αξίζει επίσης να υπογραμμιστεί ότι υπάρχουν διάφορες ομάδες ανθρώπων που επωφελούνται από την εμπορία ανθρώπων: ο προσλήπτης, ο μεταφορέας/λαθρέμπορος και ο τελικός εκμεταλλευτής» (Belser, 2005, σ. 18). Επιπλέον, δεν είναι απαραίτητο κάθε άτομο σε αυτές τις ομάδες να αποτελεί μέρος ενός οργανωμένου εγκληματικού δικτύου. Όπως αναφέρει ο Andrees (2004, παραπομπή από Belser, 2005), διαφορετικά άτομα που συμβάλλουν στη ρητή εμπορία ανθρώπων για εργασία μπορούν να ενεργούν μεμονωμένα. Ο Van Liemt (2004, σ. 14) το συνοψίζει ως εξής: «Μερικά από αυτά τα άτομα μπορεί να συμμετέχουν στην εμπορία ανθρώπων χωρίς να το γνωρίζουν (πιλότοι αεροπορικών εταιρειών, μηχανοδηγοί τρένων), άλλα γνωρίζουν πολύ καλά τι κάνουν (πλαστογράφοι εγγράφων, ιδιοκτήτες

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

οίκων ανοχής και κλαμπ, πράκτορες πρόσληψης που χρησιμοποιούν ψευδείς υποσχέσεις για εργασία), ενώ άλλα βρίσκονται σε μια γκρίζα ζώνη (ταξιδιωτικοί πράκτορες)».

Τα λειτουργικά έξοδα της εμπορίας ανθρώπων περιλαμβάνουν την απόκτηση θυμάτων και τη συντήρηση των εγκαταστάσεων (επιπλέον, ειδικά στο πλαίσιο της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, επίσης την αγορά ρούχων και τη διαφήμιση). Πρόσθετα έξοδα μπορεί να περιλαμβάνουν δωροδοκίες, νομικά έξοδα, πρόστιμα ή κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων σε περίπτωση σύλληψης. Για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη και να ελαχιστοποιήσουν τους κινδύνους και τα έξοδα, οι διακινητές χρησιμοποιούν διάφορες στρατηγικές (ενώ οι περισσότερες από αυτές ισχύουν για όλα τα φαινόμενα της εμπορίας ανθρώπων, ορισμένες από αυτές ισχύουν ειδικά για τη σεξουαλική εκμετάλλευση):

- **Μείωση κόστους:** Συσσωμάτωση των θυμάτων σε έναν μόνο χώρο, αποφυγή ιατρικών εξόδων και εκμετάλλευση ατόμων με νόμιμη διαμονή για την παράκαμψη ζητημάτων μετανάστευσης
- **Μείωση κινδύνου:** Χρήση πλαστών εγγράφων, πρόσληψη τοπικών εργαζομένων του σεξ, απασχόληση σωματοφυλάκων, εξασφάλιση ασφαλών καταλυμάτων, έλεγχος των θυμάτων μέσω βίας ή χειραγώγησης, εναλλαγή των θυμάτων μεταξύ τοποθεσιών, δωροδοκία αξιωματούχων, συχνή αλλαγή τηλεφώνων και διενέργεια χρηματοοικονομικών συναλλαγών με ψευδείς ταυτότητες.
- **Μεγιστοποίηση κέρδους:** Στόχευση σε περιοχές υψηλής ζήτησης, εναλλαγή θυμάτων για τη διατήρηση της καινοτομίας, ενοικίαση ή πώληση θυμάτων σε άλλους διακινητές, παρακράτηση όλων των κερδών, εξαναγκασμός σε σεξ

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

χωρίς προστασία, επιβολή μακρών ωρών εργασίας και καθορισμός υψηλών ποσοστώσεων κερδών για τα θύματα.

Αυτές οι τακτικές επιτρέπουν στους διακινητές να διατηρούν και να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους, μειώνοντας παράλληλα την έκθεση τους στις αρχές επιβολής του νόμου (βλ. π.χ. Belser, 2005).

10.8 Νομικό πλαίσιο

Όταν ασχολείστε με υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων και εργασιακής εκμετάλλευσης, είναι απαραίτητο να γνωρίζετε τα σχετικά νομικά πλαίσια που διέπουν την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Αυτά περιλαμβάνουν διεθνείς, περιφερειακούς και εθνικούς νόμους και κανονισμούς που παρέχουν την απαραίτητη νομική βάση για τον εντοπισμό, το πάγωμα και τη δήμευση παράνομων περιουσιακών στοιχείων. Η ενότητα 10.8.1 ασχολείται με τους διεθνείς κανονισμούς και συμφωνίες, ενώ η ενότητα 10.8.2 εξηγεί συνοπτικά τα θεμέλια των εθνικών νόμων και συμφωνιών. Για την κάλυψη των εθνικών πτυχών σε αυτό το θέμα, συνιστάται να συμπεριληφθούν συγκεκριμένα εθνικά νομικά πλαίσια, καθώς δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν πλήρως για κάθε έργο ή ακόμη και για κάθε κράτος μέλος της ΕΕ.

10.8.1 Διεθνείς συμφωνίες

Οι διεθνείς συμφωνίες δημιουργούν ένα πλαίσιο για συντονισμένη δράση κατά του οικονομικού εγκλήματος ή της κατάθεσης παράνομων περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με την εργασιακή εκμετάλλευση. Αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

δικαιοδοσίας, ενισχύουν τους μηχανισμούς ανταλλαγής πληροφοριών και βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα των αιτήσεων αμοιβαίας νομικής συνδρομής. Χωρίς αυτές τις συμφωνίες, οι εγκληματίες θα μπορούσαν να εκμεταλλευτούν τις αδύναμες δικαιοδοσίες για να κρύψουν παράνομα περιουσιακά στοιχεία, καθιστώντας τις προσπάθειες ανάκτησης σημαντικά πιο δύσκολες. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, τα κράτη πρέπει να εφαρμόσουν αυτές τις συμφωνίες στην εθνική νομοθεσία, να διαθέσουν πόρους στις ερευνητικές υπηρεσίες και να ενισχύσουν τη συνεργασία με τους ξένους ομολόγους τους. Η ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας παραμένει ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό και τον επαναπατρισμό των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες σε παγκόσμιο επίπεδο. Ακολουθούν οι βασικές διεθνείς συνθήκες και πρωτοβουλίες που διαμορφώνουν τις παγκόσμιες προσπάθειες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων:

- **Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς (UNCAC):**

- Η UNCAC, που υιοθετήθηκε το 2003, είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό παγκόσμιο μέσο καταπολέμησης της διαφθοράς. Απαιτεί από τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν μέτρα για τον εντοπισμό, την ανίχνευση, τη δέσμευση και τη δήμευση των εσόδων από τη διαφθορά. Συγκεκριμένες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε εδώ: <https://www.unodc.org/corruption/en/uncac/learn-about-uncac.html>
- Το άρθρο 51 καθιερώνει την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων ως θεμελιώδη αρχή, ενθαρρύνοντας τη διεθνή συνεργασία για την επαναπατρισμό κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων.

- Το άρθρο 54 υποχρεώνει τα κράτη να θεσπίσουν μηχανισμούς κατάσχεσης μέσω διαδικασιών που βασίζονται τόσο σε καταδίκες όσο και σε μη καταδίκες.
- Σημαντική πτυχή της UNCAC είναι η διάταξή της για την επιστροφή περιουσιακών στοιχείων στη χώρα προέλευσής τους, διασφαλίζοντας ότι τα υπεξαιρεθέντα κεφάλαια ωφελούν τις πληγείσες χώρες αντί να παραμένουν σε ξένα χρηματοπιστωτικά συστήματα.
- **Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διακρατικού Οργανωμένου Εγκλήματος (UNTOC):**
 - Η UNTOC είναι ένα ολοκληρωμένο διεθνές πλαίσιο που υιοθετήθηκε το 2000. Αφορά το οργανωμένο έγκλημα, συμπεριλαμβανομένου του ξεπλύματος χρήματος και της κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων. Μπορεί, για παράδειγμα, να αναζητηθεί στη διεύθυνση <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/Publications/TOC%20Convention/TOCebook-e.pdf>.
 - Το άρθρο 12 απαιτεί από τα κράτη να επιτρέπουν την κατάσχεση των εσόδων που προέρχονται από το οργανωμένο έγκλημα και να θεσπίζουν μηχανισμούς για τον εντοπισμό και τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων.
 - Το άρθρο 13 προωθεί τη διεθνή συνεργασία στον εντοπισμό, το πάγωμα, την κατάσχεση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων, εξασφαλίζοντας την ταχεία ανταπόκριση σε αιτήματα αμοιβαίας νομικής συνδρομής (MLA).
 - Το άρθρο 14 προτείνει τη χρήση των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων για προγράμματα αποζημίωσης και στήριξης των θυμάτων,

αλλά προωθεί επίσης την επανεπένδυση σε προσπάθειες επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

- Το άρθρο 18 θεσπίζει κατευθυντήριες γραμμές για τη διεθνή νομική συνεργασία στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και καλύπτει την ανταλλαγή αποδεικτικών στοιχείων και οικονομικών δεδομένων που σχετίζονται με υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων.
 - Το άρθρο 23 ποινικοποιεί την παρέμβαση σε νομικές διαδικασίες, όπως η απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων που έχουν αποκτηθεί από την εμπορία ανθρώπων.
 - Επιπλέον, το [Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, την Καταστολή και την Τιμωρία της Εμπορίας Ανθρώπων](#) (Πρωτόκολλο του Παλέρμο), το οποίο συμπληρώνει την UNTOC, ενισχύει τις προσπάθειες κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων, επιβάλλοντας την ποινικοποίηση της εμπορίας ανθρώπων και ενθαρρύνοντας την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων ως μέσο για τον εντοπισμό των διακινητών.
- **Συστάσεις [της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης \(FATF\):](#)**
 - Η FATF αναπτύσσει και προωθεί παγκόσμια πρότυπα/συστάσεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της απόκρυψης περιουσιακών στοιχείων, τα οποία μπορούν επίσης να συμβάλουν στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.
 - Η σύσταση 4 σχετικά με την ποινικοποίηση και τη δήμευση τονίζει ότι οι χώρες πρέπει να εφαρμόσουν ολοκληρωμένα πλαίσια δήμευσης περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας των

αρχών να εντοπίζουν, να ανιχνεύουν, να παγώνουν και να κατάσχουν περιουσιακά στοιχεία χωρίς να απαιτείται ποινική καταδίκη.

- Η σύσταση 38 σχετικά με τη διεθνή συνεργασία ορίζει ότι τα κράτη πρέπει να συνεργάζονται για να διευκολύνουν τον εντοπισμό και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων σε διασυνοριακό επίπεδο. Επιπλέον, η σύναψη συμφωνιών για την κατανομή των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων μπορεί να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των αρχών καταπολέμησης του εγκλήματος () και να διασφαλίσει την κατανομή πόρων για την υποστήριξη των θυμάτων και την προώθηση των ερευνητικών προσπαθειών.
- Οι εκθέσεις αμοιβαίας αξιολόγησης της FATF αξιολογούν την εθνική συμμόρφωση με τα πρωτόκολλα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και παρέχουν συστάσεις για βελτίωση.
- **Οδηγία 2011/36/ΕΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης** για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων της
 - Η οδηγία έχει διάφορα βασικά σημεία: (1) Η ποινικοποίηση της εμπορίας ανθρώπων καθορίζεται με τον ορισμό ελάχιστων κανόνων σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων και υποχρεώνει όλα τα κράτη μέλη να ποινικοποιήσουν την εμπορία ανθρώπων σε όλες τις μορφές της. (2) Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για κατάλληλους μηχανισμούς που θα εξασφαλίζουν την αναγνώριση, τη βοήθεια και την υποστήριξη των θυμάτων. Εκτός από (3) τα προληπτικά μέτρα, η οδηγία περιλαμβάνει επίσης (4) διατάξεις που διασφαλίζουν ότι τα θύματα

εμπορίας ανθρώπων δεν διώκονται ποινικά ή τιμωρούνται για τη συμμετοχή τους σε παράνομες δραστηριότητες στις οποίες αναγκάστηκαν να εμπλακούν ως άμεση συνέπεια της υποβολής τους σε εμπορία ανθρώπων.

- Η οδηγία δεν περιγράφει ρητά τις διαδικασίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, αλλά παρέχει ένα πλαίσιο που υποστηρίζει τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από δραστηριότητες εμπορίας ανθρώπων: το άρθρο 5 της οδηγίας ορίζει ότι οι νομικές οντότητες μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αδικήματα που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένης της δήμευσης περιουσιακών στοιχείων.
- Επιπλέον, υποστηρίζεται η χρήση των δεσμευμένων και κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων για τη στήριξη των θυμάτων. Σε κοινή δήλωση ΜΚΟ τονίζεται ότι η διοχέτευση των περιουσιακών αυτών στοιχείων προς την παροχή βοήθειας στα θύματα ενισχύει την πρόσβασή τους στα δικαιώματα και τη δικαιοσύνη, γι' αυτό και η οδηγία πρέπει να αναθεωρηθεί και η ΕΕ να αποδεχθεί διάφορες τροπολογίες. Σημαντικό για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων είναι, για παράδειγμα, το αίτημά τους να γίνει αποδεκτή η τροπολογία του άρθρου 7 «Κατάσχεση και δήμευση» (GAATW, 2023):

Υποστηρίζουμε σθεναρά την τροπολογία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο άρθρο 7 «Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι τα δεσμευμένα και κατασχεθέντα έσοδα που προέρχονται από, και τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάπραξη ή τη

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

συμβολή στη διάπραξη των αδικημάτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία, χρησιμοποιούνται κατά προτεραιότητα για την παροχή υποστήριξης, βοήθειας και προστασίας στα θύματα, μεταξύ άλλων μέσω της άμεσης αποζημίωσης των θυμάτων, και για την περαιτέρω επένδυση στην έρευνα και τη δίωξη των υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων».

Επί του παρόντος, οι οικονομικοί πόροι για την άμεση υποστήριξη των θυμάτων είναι πολύ περιορισμένοι και η πρόσβαση στην αποζημίωση εξακολουθεί στην πράξη να εξαρτάται σχεδόν εξ ολοκλήρου από τη διαθεσιμότητα των δεσμευμένων και κατασχεθέντων εσόδων. Η αυστηρή απαίτηση για τη χρήση των δεσμευμένων και κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων για τη στήριξη, τη βοήθεια και την προστασία των θυμάτων θα ενισχύσει τα δικαιώματα των θυμάτων και την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη. Αυτό συνιστάται έντονα εδώ και χρόνια από διάφορους εμπειρογνώμονες υψηλού επιπέδου¹ και επί του παρόντος περιλαμβάνεται επίσης στην (διαπραγματευθείσα) οδηγία για την ανάκτηση και την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων. Το άρθρο 17 της εν λόγω οδηγίας καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ να «εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης μέτρων που θα επιτρέπουν τη χρήση των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος ή κοινωνικούς σκοπούς».

- **[Οδηγία 2014/42/ΕΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) σχετικά με την δέσμευση και την κατάσχεση των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες:**

 - Η οδηγία αυτή θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για την δέσμευση και την κατάσχεση των εσόδων και των μέσων από εγκληματικές δραστηριότητες σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Αν και η οδηγία δεν αφορά μόνο την εμπορία ανθρώπων, αλλά ένα ευρύ φάσμα εγκληματικών

δραστηριοτήτων, οι διατάξεις της είναι ιδιαίτερα σχετικές με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και ειδικότερα της εργασιακής εκμετάλλευσης.

- ο Το άρθρο 3 ορίζει το πεδίο εφαρμογής της κατάσχεσης. Εισάγει μέτρα εκτεταμένης κατάσχεσης, επιτρέποντας στις αρχές να κατάσχουν περιουσία που προέρχεται άμεσα ή έμμεσα από εγκληματικές πράξεις, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων. Αυτό περιλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία που έχουν μετατραπεί ή μετασχηματιστεί σε άλλη περιουσία (). Περιουσιακά στοιχεία που έχουν χρησιμοποιηθεί ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για τη διάπραξη τέτοιων αδικημάτων υπόκεινται επίσης σε κατάσχεση.
- ο Το άρθρο 5 σχετικά με την εκτεταμένη κατάσχεση επιτρέπει την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων πέραν εκείνων που συνδέονται άμεσα με ένα συγκεκριμένο έγκλημα, όταν το δικαστήριο είναι πεπεισμένο ότι τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από εγκληματική συμπεριφορά. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων, όπου τα παράνομα κέρδη μπορεί να είναι αναμεμειγμένα με νόμιμα περιουσιακά στοιχεία.
- ο Το άρθρο 4 σχετικά με τη δήμευση χωρίς καταδίκη επιτρέπει τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων ακόμη και αν δεν υπάρχει ποινική καταδίκη. Αυτό ισχύει σε περιπτώσεις όπου ο ύποπτος έχει αποβιώσει, είναι μόνιμα άρρωστος ή έχει διαφύγει, διασφαλίζοντας ότι η δικαιοσύνη δεν παρεμποδίζεται από τη μη διαθεσιμότητα του δράστη.
- ο Το άρθρο 7 σχετικά με τη δέσμευση και τα προληπτικά μέτρα εξουσιοδοτεί τις αρχές να δεσμεύουν αμέσως περιουσιακά στοιχεία που

ενδέχεται να υποστούν κατάσχεση, αποτρέποντας τη διάσπασή τους κατά τη διάρκεια των εν εξελίξει ερευνών ή δικαστικών διαδικασιών.

- ο Το άρθρο 10 σχετικά με τη διαχείριση των δεσμευμένων και κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μηχανισμούς για την αποτελεσματική διαχείριση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πώλησης ή μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων για την αποφυγή υποτίμησης, διασφαλίζοντας τη διατήρηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων για ενδεχόμενη αποκατάσταση ή χρήση για το δημόσιο συμφέρον.
- ο Το άρθρο 8 σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων ορίζει ότι οι διαταγές κατάσχεσης δεν πρέπει να θίγουν τα δικαιώματα των θυμάτων σε αποζημίωση, τονίζοντας ότι τα ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των θυμάτων, αντιμετωπίζοντας έτσι άμεσα τη ζημία που προκλήθηκε από την εμπορία και την εκμετάλλευση.

Ο παραπάνω κατάλογος διεθνών μορφών συνεργασίας και πλαισίων δεν μπορεί να θεωρηθεί εξαντλητικός. Ωστόσο, αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες βασικές αρχές της διεθνούς συνεργασίας για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων.

10.8.2 Εθνικοί νόμοι και κανονισμοί

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

Οι νόμοι περί ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των διαφόρων δικαιοδοσιών. Ενώ ορισμένες χώρες διαθέτουν καλά εδραιωμένα νομικά πλαίσια που δίνουν προτεραιότητα στην κατάσχεση εγκληματικών περιουσιακών στοιχείων, άλλες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων λόγω νομικών κενών, έλλειψης διαυπηρεσιακής συνεργασίας ή περιορισμένης διεθνούς εναρμόνισης.

Συνολικά, η απαρίθμηση των εθνικών νόμων και κανονισμών κάθε χώρας που συμμετέχει στο πρόγραμμα ERADICATING 2 ή ακόμη και της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου της εκπαίδευσης. Ωστόσο, ορισμένες από τις κύριες προκλήσεις και τις γενικές βέλτιστες πρακτικές παρατίθενται παρακάτω. Επιπλέον, μπορεί κανείς να βρει συστάσεις σχετικά με τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται και να λαμβάνονται υπόψη κατά την παρουσίαση των εθνικών νόμων και κανονισμών για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο της εργασιακής εκμετάλλευσης.

Παρά τα ισχυρά νομικά πλαίσια σε ορισμένες χώρες, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, όπως:

- **Διαφορές στους νομικούς ορισμούς:** Αν και η ΕΕ έχει θεσπίσει οδηγίες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, η εφαρμογή τους ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών, με αποτέλεσμα να υπάρχουν ασυνέπειες στις προσπάθειες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, το τι συγκεκριμένα θεωρείται εμπορία ανθρώπων γενικά ή παράνομο περιουσιακό στοιχείο (που επηρεάζει επίσης τις νομικές διασυνδέσεις του) ποικίλλει μεταξύ των δικαιοδοσιών, περιπλέκοντας τις διασυνοριακές προσπάθειες ανάκτησης.

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

- **Ανεπαρκής διασυνοριακή συνεργασία:** Παρά τις πολλές υπάρχουσες ευκαιρίες συνεργασίας (βλ. ενότητα 10.4.4), εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά την εναρμόνιση των νομικών διαδικασιών και τη διασφάλιση της έγκαιρης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών (Eurojust, 2024).
- **Χρονοβόρες διαδικασίες:** Τα νομικά εμπόδια και οι προσφυγές μπορούν να καθυστερήσουν σημαντικά τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, οι διαδικασίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων μπορεί επίσης να είναι ιδιαίτερα χρονοβόρες, λόγω διαφόρων νομικών, διοικητικών και συστημικών παραγόντων. Για παράδειγμα, στη Γερμανία, ενώ τα μέτρα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων από αστικές υποθέσεις μπορούν να εκτελεστούν σχετικά γρήγορα μέσω προσωρινών μέτρων, οι διαδικασίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων από ποινικές υποθέσεις συχνά αντιμετωπίζουν σημαντικές καθυστερήσεις. Οι ποινικές διαδικασίες μπορούν να διαρκέσουν αρκετά χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία παραμένουν απρόσιτα για τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτή η παρατεταμένη αδυναμία πρόσβασης δημιουργεί προκλήσεις για τα θύματα που ζητούν αποζημίωση (Wiesner-Lameth, 2022). Επιπλέον, όπως έχει διαπιστώσει το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, και οι διαδικασίες ανάκτησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρουσιάζουν σημαντικές καθυστερήσεις. Τον Οκτώβριο του 2023, τα χρέη που είχαν λήξει ανέρχονταν σε 450 εκατομμύρια ευρώ, γεγονός που αποδίδεται στις δυσκίνητες διαδικασίες και την ανεπαρκή προσοχή της διοίκησης (Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2024).
- **Έλλειψη διαφάνειας:** Ορισμένες δικαιοδοσίες εξακολουθούν να παρέχουν χρηματοοικονομικό απόρρητο που επιτρέπει στους εγκληματίες να

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

προστατεύουν τα περιουσιακά τους στοιχεία. Οι δικαιοδοσίες που παρέχουν χρηματοοικονομικό απόρρητο

- μπορούν να διευκολύνουν την εργασιακή εκμετάλλευση, επιτρέποντας στους διακινητές να αποκρύπτουν και να ξεπλένουν τα κέρδη που προέρχονται από τις παράνομες δραστηριότητές τους. Το αδιαφανές χρηματοοικονομικό σύστημα σε αυτές τις δικαιοδοσίες επιτρέπει στους δράστες να αποκρύπτουν την ταυτότητά τους και την προέλευση των κεφαλαίων τους, καθιστώντας δύσκολο για τις αρχές να εντοπίσουν και να διακόψουν τις χρηματοοικονομικές ροές που συνδέονται με την εργασιακή εκμετάλλευση (Cardamome, 2023). Αξιοσημείωτα παραδείγματα κρατών μελών της ΕΕ που παρέχουν χρηματοοικονομικό απόρρητο είναι: το Λουξεμβούργο (π.χ. μυστικές φορολογικές αποφάσεις σε μεμονωμένες εταιρείες για τη διευκόλυνση της φοροαποφυγής· συνεισφέροντες της Wikipedia, 2024), η Κύπρος (ιδιαίτερα γνωστή για την παροχή χρηματοοικονομικού απορρήτου σε ρωσικές εταιρείες και ολιγάρχες, συνεισφέροντες της Wikipedia, 2025) και η Μάλτα (π.χ. διαρροή των Panama Papers το 2016, η οποία αποκάλυψε τη συμμετοχή πολιτικών και επιχειρήσεων της Μάλτας σε υπεράκτιες συναλλαγές με σκοπό τη φοροδιαφυγή και την απόκρυψη της ιδιοκτησίας περιουσιακών στοιχείων, συνεισφέροντες της Wikipedia, 2024α). Επιπλέον, αν και δεν είναι κράτος μέλος της ΕΕ μετά το Brexit, το Ηνωμένο Βασίλειο και τα υπερπόντια εδάφη του και τα εξαρτώμενα από το Στέμμα εδάφη του επικρίνονται επίσης για τη διευκόλυνση του χρηματοοικονομικού απορρήτου (π.χ. οι Βρετανικές Παρθένες Νήσοι ως σημαντικοί φορολογικοί παράδεισοι).

- **Διαφθορά που διευκολύνει την εκμετάλλευση της εργασίας:** Η διαφθορά σε ορισμένους τομείς μπορεί να εμποδίσει τις προσπάθειες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, παρεμποδίζοντας τις έρευνες και τις διώξεις. Για παράδειγμα, στην Ισπανία, ιδίως στον γεωργικό τομέα, η διαφθορά έχει αναγνωριστεί ως παράγοντας που διευκολύνει την εκμετάλλευση της εργασίας. Αυτή η διαφθορά περιπλέκει τις προσπάθειες εντοπισμού και ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από τέτοια εκμετάλλευση (Serrano Puig, 2022).
- **Αναδυόμενες μορφές εκμετάλλευσης:** Νέες μορφές εκμετάλλευσης, όπως η αναγκαστική εγκληματικότητα και η εκμεταλλευτική παρένθετη μητρότητα, παρουσιάζουν προκλήσεις για τα υφιστάμενα νομικά πλαίσια, τα οποία ενδέχεται να μην είναι επαρκώς εξοπλισμένα για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Αυτό το κενό μπορεί να εμποδίσει τις προσπάθειες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με αυτά τα αναδυόμενα εγκλήματα.

Οι βέλτιστες πρακτικές για την ενίσχυση της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνουν:

- **Περισσότερες προσπάθειες στον τομέα της έρευνας, της δίωξης και των καταδικών:** Η Γραμματεία της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (2016)¹ όχι μόνο τονίζει τη σημασία των οικονομικών ερευνών και της κατάσχεσης, δέσμευσης και δήμευσης

¹ Εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά στις ακόλουθες παραγράφους, η πηγή είναι αυτή που αναφέρεται εδώ.

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

περιουσιακών στοιχείων, αλλά και επισημαίνει τις ορθές πρακτικές που είναι σχετικές με αυτόν τον τομέα. Παραδείγματα περιλαμβάνουν:

- Βέλγιο (2013): Η χώρα διαθέτει έναν ειδικό γενικό εισαγγελέα (συνολικά, το Βέλγιο έχει πέντε γενικούς εισαγγελείς) που είναι υπεύθυνος για τον τομέα της εμπορίας ανθρώπων και ενεργεί ως πρόσωπο επικοινωνίας για τη δημόσια δίωξη. Επιπλέον, υπάρχουν εξειδικευμένοι εισαγγελείς σε κάθε εισαγγελία και στο γραφείο του ελεγκτή του εργατικού δικαίου. Αυτό συνέβαλε στην αύξηση του αριθμού των υποθέσεων εργασιακής εκμετάλλευσης που διώχθηκαν ποινικά. Επιπλέον, το Σχέδιο Δράσης 2012-2014 περιελάμβανε ήδη την ανάγκη διεξαγωγής οικονομικών ερευνών στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων.
- Αλβανία (2016): Υπεύθυνοι για την εμπορία ανθρώπων είναι η Εισαγγελία Σοβαρών Εγκλημάτων και το Πρωτοδικείο Σοβαρών Εγκλημάτων. Η Αλβανία διαθέτει έναν εθνικό συντονιστή για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ο οποίος συνέστησε μια ομάδα εργασίας μεταξύ της Εισαγγελίας Σοβαρών Εγκλημάτων και της Εθνικής Αστυνομίας, προκειμένου να ενισχυθεί η μεταξύ τους συνεργασία. Το 2015, η χώρα συνήψε μνημόνιο κατανόησης για τη δημιουργία μιας ειδικής ομάδας με στόχο την επανεξέταση υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων που είχαν αποσυρθεί ή δεν είχαν ξεκινήσει. Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2024, η Παρουσία του ΟΑΣΕ στην Αλβανία οργάνωσε έξι συναντήσεις σε τοπικό επίπεδο με εισαγγελείς και αστυνομικούς για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που προκύπτουν κατά τη διερεύνηση και τη δίωξη υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων. Οι συζητήσεις τόνισαν τη σημασία της δημιουργίας ειδικών μονάδων καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων

και της προώθησης ισχυρότερης συνεργασίας μεταξύ διαφόρων φορέων, προκειμένου να εξορθολογιστεί η διερεύνηση των υποθέσεων, να ενισχυθεί η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και να βελτιωθούν τα αποτελέσματα της δίωξης, όπως η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων (ΟΑΣΕ, 2024).

- Αυστρία (2015): Η Μονάδα Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων της Υπηρεσίας Εγκληματολογικών Πληροφοριών συμμετέχει σε όλες τις έρευνες για εμπορία ανθρώπων. «Σύμφωνα με το άρθρο 110 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η κατάσχεση είναι επιτρεπτή εάν κρίνεται απαραίτητη για λόγους απόδειξης, για την εξασφάλιση ιδιωτικών νομικών αξιώσεων ή για την εξασφάλιση κατάσχεσης, ανάκτησης ή άλλης διάταξης περί περιουσιακού δικαιού που ορίζεται από το νόμο. Ο εισαγγελέας διατάζει την κατάσχεση και η αστυνομία εκτελεί την εντολή. Οι αστυνομικοί έχουν το δικαίωμα να κατασχέσουν αντικείμενα με δική τους πρωτοβουλία υπό ορισμένες συνθήκες, ιδίως εάν αυτά έχουν αφαιρεθεί από το θύμα ως αποτέλεσμα της αξιόποινης πράξης» (Γραμματεία της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, 2016, σ. 23).
- Ρουμανία (2012/2016): Οι έρευνες διεξάγονται από το Τμήμα για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων της Αστυνομίας (DCCO) και τη Διεύθυνση για την Έρευνα του Οργανωμένου Εγκλήματος και της Τρομοκρατίας (DIICOT, τμήμα της Εισαγγελίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Επιστημονικών και Τεχνολογικών Ερευνών,), τα οποία ειδικεύονται σε θέματα εμπορίας ανθρώπων. Η αστυνομία έχει το δικαίωμα να ελέγχει συστηματικά τους οικονομικούς πόρους και τα

περιουσιακά στοιχεία των υπόπτων κατά τη διάρκεια των ποινικών ερευνών. Τα εντοπισμένα περιουσιακά στοιχεία κατασχέονται, ώστε να μπορεί στη συνέχεια το δικαστήριο να τα δήμευσει. Οι πληροφορίες σχετικά με τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία διαβιβάζονται στο Γραφείο Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

- **Εξειδικευμένη κατάρτιση για τις αρχές επιβολής του νόμου:** Η παροχή στοχευμένης κατάρτισης στους επιθεωρητές επιβολής του νόμου και εργασίας βελτιώνει τον εντοπισμό περιπτώσεων εκμετάλλευσης και την επακόλουθη ανάκτηση παράνομων περιουσιακών στοιχείων. Διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν ήδη καταρτίσει αυτές τις ομάδες-στόχους (Γραμματεία της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, 2016):
 - Αυστρία (2015): Το Υπουργείο Εσωτερικών (Sicherheitsakademie, SIAK) παρέχει εκπαίδευση σε θέματα εμπορίας ανθρώπων σε αστυνομικούς όλων των βαθμίδων, συμπεριλαμβανομένων ετήσιων σεμιναρίων σε συνεργασία με ΜΚΟ. Ειδική εκπαίδευση λαμβάνουν επίσης επιθεωρητές εργασίας, φορολογικές και τελωνειακές αρχές και διπλωματικό προσωπικό.
 - Βέλγιο (2013): Παρέχεται τακτική εκπαίδευση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων σε δικαστές, αστυνομικούς, κοινωνικούς λειτουργούς και επιθεωρητές εργασίας, η οποία οργανώνεται από διάφορους κυβερνητικούς φορείς.
 - Ολλανδία (2014): Η αστυνομία υποβάλλεται σε περιοδικές αξιολογήσεις και εξειδικευμένη εκπαίδευση, με πρόσθετη εκπαίδευση για εισαγγελείς,

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

δικαστές, προσωπικό κέντρων κράτησης και δημοτικούς υπαλλήλους για τον εντοπισμό της εμπορίας ανθρώπων.

- Νορβηγία (2013): Το Ινστιτούτο Fafo και διάφορες κυβερνητικές υπηρεσίες εκπαιδεύουν το προσωπικό των κέντρων ασύλου, τις υπηρεσίες παιδικής πρόνοιας και τους κοινωνικούς λειτουργούς για τον εντοπισμό θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Πολωνία (2013): Οι αστυνομικές ακαδημίες εκπαιδεύουν συστηματικά τους αξιωματικούς σε θέματα THB, με πρόσθετη εκπαίδευση για συνοριοφύλακες, επιθεωρητές εργασίας και κοινωνικούς λειτουργούς, συμπεριλαμβανομένων σεμιναρίων για την εμπορία παιδιών που διοργανώνονται από ΜΚΟ.
- Πορτογαλία (2013): Η αστυνομία, οι συνοριοφύλακες, οι δικαστές και οι εισαγγελείς λαμβάνουν εκπαίδευση σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων τεχνικών έρευνας και προστασίας των θυμάτων. Το Παρατηρητήριο για την Εμπορία Ανθρώπων εκπαιδεύει επίσης επαγγελματίες σε περιοχές υψηλού κινδύνου.
- **Αυξημένη χρήση της τεχνολογίας:** Η τεχνητή νοημοσύνη (AI) χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ιδίως στις οικονομικές έρευνες που σχετίζονται με την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Οι δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης στην ανάλυση δεδομένων και την αναγνώριση προτύπων βελτιώνουν τον εντοπισμό οικονομικών ανωμαλιών που σχετίζονται με δραστηριότητες εμπορίας ανθρώπων. Για παράδειγμα, (1) η τεχνητή νοημοσύνη ενισχύει την αποτελεσματικότητα των οικονομικών ερευνών αυτοματοποιώντας την ανάλυση δεδομένων, επιτρέποντας την ταχεία αναγνώριση ύποπτων δραστηριοτήτων και

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

διευκολύνοντας τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων. (2) Μέσω της μηχανικής μάθησης, η τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνει και ενημερώνει τις τυπολογίες των οικονομικών συναλλαγών που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων, βελτιώνοντας τον εντοπισμό των εξελισσόμενων μεθόδων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. (3) Τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης αναλύουν τεράστια σύνολα δεδομένων για να εντοπίσουν μοτίβα και ανωμαλίες που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων, βοηθώντας στον έγκαιρο εντοπισμό παράνομων οικονομικών ροών. (4) Η τεχνητή νοημοσύνη ενσωματώνει διάφορες πηγές δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών μέσων και των δραστηριοτήτων στο σκοτεινό διαδίκτυο, παρέχοντας μια ολοκληρωμένη εικόνα των δικτύων εμπορίας ανθρώπων και των σχετικών χρηματοοικονομικών συναλλαγών (Bagnall et al., 2025). Οι συγγραφείς παρέχουν επίσης ένα παράδειγμα για το πώς η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να διαταράξει ένα δίκτυο εμπορίας ανθρώπων (Bagnall et al., 2025):

Ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που χρησιμοποιούσε παρακολούθηση με βάση το πλαίσιο εντόπισε μια σειρά μικρών, δομημένων καταθέσεων σε πολλαπλούς λογαριασμούς. Μετά από περαιτέρω έρευνα, η βελτιωμένη ανάλυση οντοτήτων αποκάλυψε ότι αυτοί οι λογαριασμοί συνδέονταν με ένα δίκτυο προσλήψεων και μεταφορέων που δραστηριοποιούνταν σε πολλές χώρες. Χρησιμοποιώντας προηγμένη ανάλυση δικτύου, το ίδρυμα αποκάλυψε συνδέσεις με επιχειρήσεις σε κλάδους υψηλού κινδύνου, όπως κέντρα μασάζ και σαλόνια περιποίησης νυχιών, που συχνά συνδέονται με δραστηριότητες εμπορίας ανθρώπων.

Μοιράζοντας αυτές τις πληροφορίες με τις αρχές επιβολής του νόμου, η FI συνέβαλε στην εξάρθρωση του δικτύου εμπορίας ανθρώπων. Η συντονισμένη προσπάθεια οδήγησε στη διάσωση δεκάδων θυμάτων και στη σύλληψη των βασικών δραστών,

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

αποδεικνύοντας τη δύναμη της τεχνητής νοημοσύνης στην αναγνώριση και την αντιμετώπιση των δραστηριοτήτων εμπορίας ανθρώπων σε μεγάλη κλίμακα.

Αυτή η εφαρμογή είναι ένα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να ενσωματωθεί στα αρχικά στάδια της έρευνας, αυξάνοντας έτσι όχι μόνο την πιθανότητα εντοπισμού μιας υπόθεσης εμπορίας ανθρώπων/εργατικής εκμετάλλευσης, αλλά και την αποδοτικότητα του χρόνου. Αν και δεν πρόκειται για συγκεκριμένο παράδειγμα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο της εργασιακής εκμετάλλευσης, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι δεσμοί μεταξύ των χρηματοοικονομικών ερευνών και της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων είναι πολύ ισχυροί, καθώς οι πρώτες αποτελούν τη βάση (π.χ. απαντώντας σε ερωτήματα όπως «Ποια παράνομα περιουσιακά στοιχεία υπάρχουν στην εκάστοτε περίπτωση;») για την αποτελεσματική και στοχευμένη ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων.

- Πολλοί εθνικοί φορείς, αλλά και ολόκληρα κράτη μέλη της ΕΕ, χρησιμοποιούν και συμμετέχουν σε διάφορες μορφές συνεργασίας και συντονισμού, οι οποίες είναι υψίστης σημασίας και, ως εκ τούτου, τους αφιερώνεται ένα ειδικό κεφάλαιο (βλ. ενότητα 10.11).

Συστάσεις κατά την παρουσίαση των εθνικών νόμων και κανονισμών για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων:

- Παρουσιάστε τη βάση του ποινικού δικαίου για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων σε περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων.

- Ποιοι νόμοι/κώδικες ισχύουν για την εμπορία ανθρώπων στη χώρα σας; Ποιοι νόμοι/κώδικες ισχύουν για τον εντοπισμό, την κατάσχεση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων;
- Δύο παραδειγματικοί εθνικοί νόμοι (και για να δείξετε ότι συχνά υπάρχουν περισσότεροι από ένας κώδικες νόμων που πρέπει να ληφθούν υπόψη)
 - Γερμανία: Ποινικός Κώδικας (StGB): §232 StGB, §233 StGB, §233a StGB, §§73-76 StGB και Κώδικας Ποινικής Δικονομίας (StPO): §111b StPO, §111h StPO, §111k stop
 - Βουλγαρία: Ποινικός Κώδικας (NK): Άρθρα 159a-159d NK, Άρθρο 172 NK, Άρθρο 53 NK και Κώδικας Ποινικής Δικονομίας (NPK): Άρθρα 111-112 NPK, Άρθρο 307 NPK
- **Παρουσιάστε τους ειδικούς νόμους και θεσμούς για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων**
 - Ποιοι φορείς εμπλέκονται στις διαδικασίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων; Ποιοι από αυτούς είναι υποχρεωτικοί; Ποιος είναι ο συγκεκριμένος σκοπός τους σε αυτό το πλαίσιο; Πότε εμπλέκεται κάθε φορέας;
 - Από ποιους νόμους απορρέουν οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες των διαφόρων θεσμικών οργάνων στο πλαίσιο της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων;
 - Π.χ. νόμοι για τη δήμευση παράνομων χρημάτων από την ΤΗΒ, θεσμοί όπως οι αρχές χρηματοπιστωτικής εποπτείας και οι FIU, οι LEA

- Εστίαση στον/στους δράστη/δράστες
- **Υφιστάμενοι μηχανισμοί σχετικά με την εργασιακή εκμετάλλευση και την αποζημίωση των θυμάτων**
 - Πώς μπορείτε να διασφαλίσετε, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ότι τα θύματα θα λάβουν αποζημίωση;
 - Π.χ. εργατικό δίκαιο που επιτρέπει την αναδρομική διεκδίκηση μισθών, ταμεία αποζημίωσης με τα οποία τα θύματα μπορούν να λάβουν οικονομική στήριξη, κοινωνικές υπηρεσίες και νομική συνδρομή για να βοηθηθούν τα θύματα να ανακτήσουν τα χρήματά τους
 - Εστίαση στα θύματα

10.9 Προσδιορισμός περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με την εμπορία ανθρώπων και την εργασιακή εκμετάλλευση

Πρώτον, υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους τα παράνομα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν μέσω της εργασιακής εκμετάλλευσης μπορούν να εντοπιστούν/ανακαλυφθούν/προσδιοριστούν (για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο κεφάλαιο 9 της εκπαίδευσης). Από τη μία πλευρά, μπορούν να αναγνωριστούν ύποπτοι δείκτες - αυτό ισχύει για τους οικονομικούς εμπειρογνώμονες που εργάζονται στην επιβολή του νόμου ή στο δικαστικό σύστημα, αλλά και για τους υπαλλήλους τραπεζών ή άλλων (διαδικτυακών) χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που μπορούν να δουν τις ταμειακές ροές των πελατών και να καταγράψουν τυχόν ανωμαλίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

ο απλός πολίτης μπορεί να αναγνωρίσει δείκτες οικονομικού εγκλήματος (π.χ. ένας γείτονας μιας οικογένειας γνωρίζει ότι αυτή η οικογένεια λαμβάνει κρατική επιδότηση, αλλά οδηγεί αυτοκίνητα εξαιρετικά υψηλής αξίας και ο γείτονας αναρωτιέται από πού πήρε η οικογένεια τα χρήματα για να αγοράσει/οδηγήσει ένα τέτοιο αυτοκίνητο).

Επιφανειακοί δείκτες οικονομικού εγκλήματος που συνδέονται με την εργασιακή εκμετάλλευση:

- Ανεξήγητη συσσώρευση πλούτου από άτομα χωρίς νόμιμες πηγές εισοδήματος
- Πληρωμές σε πολλά άτομα από έναν μόνο επιχειρηματικό λογαριασμό, συχνά σε ακανόνιστα χρονικά διαστήματα
- Μεγάλες καταθέσεις μετρητών που δεν συνάδουν με τη φύση της επιχείρησης
- Χρήση εικονικών εταιρειών για την απόκρυψη χρηματοοικονομικών ροών
- Συχνές διεθνείς συναλλαγές χωρίς προφανή επιχειρηματική αιτιολόγηση

Δείκτες χρηματοοικονομικών συναλλαγών:

Πιο συγκεκριμένα, ο ΟΑΣΕ δημοσίευσε έναν κατάλογο χρηματοοικονομικών δεικτών συναλλαγών και των λεγόμενων «κόκκινων σημαιών» που ισχύουν για την εμπορία ανθρώπων και ειδικά για την εργασιακή εκμετάλλευση. Ο ακόλουθος κατάλογος έχει ληφθεί από την έκθεση του ΟΑΣΕ και έχουν αφαιρεθεί τρεις φαινομενικά συγκεκριμένοι δείκτες για την αφαίρεση οργάνων καθώς και επτά για τη

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

σεξουαλική εκμετάλλευση, ώστε να είναι πιο κατάλληλος για την εργασιακή εκμετάλλευση, ακόμη και αν σε ειδικές περιπτώσεις οι δείκτες μπορεί να διαφέρουν και να αλληλεπικαλύπτονται (ΟΑΣΕ, 2019, σ. 61ff).

- Χρήση «αχυρανθρώπων» σε εμπορικούς λογαριασμούς
- Μη καταβολή φόρων, αποζημιώσεων εργαζομένων και άλλων τελών σε φορολογική αρχή
- Το ποσοστό αμοιβής για κάθε περίοδο πληρωμής είναι πανομοιότυπο (χωρίς αλλαγές για υπερωρίες, διακοπές, αναρρωτικές άδειες, πληρωμές μπόνους κ.λπ.) σε θέσεις εργασίας όπου αυτό δεν θα ήταν αναμενόμενο
- Επαναλαμβανόμενες πληρωμές μισθών σε αδικαιολόγητα χαμηλά ποσά (π.χ. πολύ χαμηλότερα από τον κατώτατο μισθό)
- Σημαντικό μερίδιο του κεφαλαίου της εταιρείας σε καταθέσεις χωρίς προθεσμία – δυσανάλογος χρηματοοικονομικός κύκλος εργασιών
- Δάνεια που χορηγούνται από μέτοχο σε συνδεδεμένο νομικό πρόσωπο και επακόλουθη μεταφορά πίσω, πλασματικό δάνειο
- Διαρθρωτική οργάνωση μέσω εμπορικών οντοτήτων και μεταφορά χρημάτων με τη χρήση σύμβασης δανείου
- Υπερβολική χρήση υπηρεσιών ride sharing μετά τα μεσάνυχτα
- Έλλειψη εξόδων διαβίωσης, όπως τρόφιμα, βενζίνη, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και ενοίκιο
- Αγορές σε εστιατόρια και υπηρεσία δωματίου, χωρίς δωμάτια
- Χρήση πολλαπλών ατόμων για τη διενέργεια τραπεζικών συναλλαγών

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

- Υψηλές και/ή συχνές δαπάνες σε αεροδρόμια, λιμάνια, άλλους συγκοινωνιακούς κόμβους ή στο εξωτερικό, που δεν συνάδουν με την προσωπική χρήση του ατόμου
- προσωπική χρήση ή δηλωμένη επιχειρηματική δραστηριότητα στο εξωτερικό, ασυμβίβαστες με την προσωπική χρήση ή τη δηλωμένη επιχειρηματική δραστηριότητα του ατόμου
- Κατάθεση μετρητών σε διαφορετικές πόλεις σε όλη τη χώρα
- Πληρωμές σε γραφεία ευρέσεως εργασίας ή φοιτητικών γραφείων που δεν διαθέτουν άδεια/δεν είναι εγγεγραμμένα ή που παραβιάζουν την εργατική νομοθεσία
- Σχετικά υψηλές δαπάνες για είδη που δεν συνάδουν με τον δηλωθέντα επιχειρηματικό σκοπό
- Συναλλαγές που πραγματοποιούνται εκτός του χρόνου των γνωστών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
- Διασυνοριακές μεταφορές κεφαλαίων που δεν συνάδουν με τον δηλωθέντα επιχειρηματικό σκοπό του κατόχου του λογαριασμού και/ή μεταξύ
- αδιευκρίνιστα μοτίβα διασυνοριακών συναλλαγών μεταξύ γνωστών διαδρομών διακίνησης ή περιοχών όπου υπάρχει υψηλότερος κίνδυνος διακίνησης
- Ευρεία χρήση μετρητών, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων
- Εσωτερικές μεταφορές από εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε τομείς ευαίσθητους σε κοινωνική απάτη, τα χρήματα αποσύρονται σε μετρητά αμέσως μετά

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

- Χρήση ιδρυμάτων που δεν ανήκουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα (μη παραδοσιακά)
- Χρήση μεταφορέων μετρητών και επαναλαμβανόμενες αναλήψεις μετρητών
- Αγορά τραπεζικών επιταγών πληρωτέων σε καζίνο αμέσως μετά τις καταθέσεις
- Ανεξήγητα/αδικαιολόγητα μεγάλα κέρδη για μια εταιρεία
- Κατάθεση μετρητών συχνά λίγο κάτω από το όριο αναφοράς
- Κατάθεση μετρητών σε διάφορα καταστήματα ή ATM
- Αγορά γραμματίων για την πληρωμή λογαριασμών αντί για την έκδοση προσωπικών επιταγών
- Επαγγελματικοί λογαριασμοί με εμφανείς κρατήσεις από τους μισθούς των εργαζομένων υπό διάφορες κατηγορίες δαπανών, όπως στέγαση και διατροφή
- Εξαργυρωμένες επιταγές μισθοδοσίας, όπου το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων είτε κατατίθεται ξανά στον λογαριασμό του εργοδότη είτε παρακρατείται από τον εργοδότη
- Αποστολέας ή δικαιούχος με ελλιπείς πληροφορίες
- Αγορά τραπεζικών επιταγών πληρωτέων σε καζίνο αμέσως μετά τις καταθέσεις
- Μεταφορές από διαφορετικές περιοχές προς τα ίδια πρόσωπα σε χώρες που είναι γνωστό ότι ενέχουν υψηλότερο κίνδυνο για δραστηριότητες διακίνησης.
- Επιταγές κρατικής βοήθειας που κατατίθενται στον λογαριασμό παρά το γεγονός ότι ο κάτοχος μπορεί να διαθέτει σημαντικό χρηματικό ποσό

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

- Οι ηλεκτρονικές μεταφορές/εμβάσματα μπορούν επίσης να διαρθρωθούν
- Συνδυασμός μετρητών με νόμιμες πηγές εισοδήματος
- Δραστηριότητα εξευγενισμού (ανταλλαγή χαρτονομισμάτων μικρής ονομαστικής αξίας με χαρτονομίσματα μεγαλύτερης ονομαστικής αξίας)
- Συχνές αγορές πολλαπλών μικρών ποσών Bitcoin ή εικονικών νομισμάτων, απευθείας από τον πελάτη ή μέσω ανταλλαγών
- Μεταφορές κεφαλαίων που αφορούν τρίτους με εναλλακτικά ονόματα που αναφέρονται σε παρένθεση
- Ο λογαριασμός λαμβάνει μισθούς από νόμιμες, συχνά εθνικές εταιρείες εύρεσης προσωπικού, αλλά τα χρήματα παραμένουν αχρησιμοποίητα για μεγάλες περιόδους.
- Εστιατόρια γρήγορου φαγητού: συχνές αγορές χαμηλής αξίας σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα και ασυνεπείς με την αναμενόμενη δραστηριότητα
- Ο λογαριασμός φαίνεται να λειτουργεί ως λογαριασμός διοχέτευσης.

Επιπλέον, υπάρχουν ορισμένες τεχνικές έρευνας που μπορούν να εφαρμοστούν από τις εθνικές ή διεθνείς αρχές επιβολής του νόμου ή το δικαστικό σύστημα για τον εντοπισμό παράνομων περιουσιακών στοιχείων που έχουν αποκτηθεί από εργασιακή εκμετάλλευση. Για παράδειγμα, μέρος των εγκληματικών κερδών διακινείται μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος, αφήνοντας ανιχνεύσιμα ίχνη. Η σε βάθος ανάλυση των ροών πληρωμών και των κινήσεων των λογαριασμών, η λεγόμενη στρατηγική «ακολουθήσε τα χρήματα», μπορεί να συμβάλει σημαντικά στον εντοπισμό παράνομων δραστηριοτήτων και στην αναγνώριση των θυμάτων σε αυτόν τον τομέα σοβαρών εγκλημάτων. Οι πιο σημαντικές τεχνικές έρευνας είναι η

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

χρηματοοικονομική προφίλ και η χρηματοοικονομική λογιστική, οι οποίες θα εξηγηθούν στη συνέχεια.

Τεχνικές χρηματοοικονομικού προφίλ ατόμων και οργανισμών που εμπλέκονται στην εργασιακή εκμετάλλευση:

- **Ανάλυση του τρόπου ζωής:** Σε στενή σχέση με τους προηγούμενους δείκτες, οι επαγγελματίες συγκρίνουν το δηλωθέν εισόδημα ενός ατόμου με τον πραγματικό τρόπο ζωής του, προκειμένου να εντοπίσουν ασυνέπειες (π.χ. ένα άτομο που δηλώνει μέτριο μισθό/εξάρτηση από κρατικές επιδοτήσεις, αλλά διαθέτει πολυτελή αυτοκίνητα, πολλαπλά ακίνητα, offshore λογαριασμούς κ.λπ.).
- **Παρακολούθηση συναλλαγών και εξέταση τραπεζικών συναλλαγών:** Κατά την εξέταση τραπεζικών καταστάσεων και οικονομικών καταστάσεων μιας εταιρείας ή ενός ατόμου, οι εισαγγελείς ή οι αστυνομικοί μπορούν να εντοπίσουν παράτυπες δραστηριότητες. Τέτοιες δραστηριότητες είναι, για παράδειγμα, μεγάλες, ανεξήγητες καταθέσεις ή αναλήψεις μετρητών, συχνές μεταφορές σε δικαιοδοσίες υψηλού κινδύνου (π.χ. φορολογικοί παράδεισοι) ή συναλλαγές round-tripping (που σημαίνει ότι τα χρήματα μετακινούνται κυκλικά μεταξύ λογαριασμών για να συγκαλυφθεί η προέλευσή τους). Μερικές φορές, οι οικονομικές μονάδες των αρχών επιβολής του νόμου ή των εισαγγελικών αρχών χρησιμοποιούν ήδη τεχνητή νοημοσύνη και μηχανική μάθηση για να εντοπίζουν μοτίβα συναλλαγών που συνάδουν με το ξέπλυμα χρήματος.
- **Επανεξέταση επιχειρηματικών δομών:** Οι εγκληματικές οργανώσεις χρησιμοποιούν συχνά πολυεπίπεδες εταιρικές δομές για να αποκρύψουν την ιδιοκτησία. Οι επαγγελματίες χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές προφίλ για να

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

εντοπίσουν αυτές τις πολύπλοκες δομές ιδιοκτησίας και τις εικονικές εταιρείες. Για παράδειγμα, εξετάζουν τα αρχεία των εταιρειών, τις φορολογικές δηλώσεις και τα στοιχεία των διευθυντικών στελεχών για να εντοπίσουν τους πραγματικούς δικαιούχους. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν πηγές δεδομένων όπως τα μητρώα πραγματικών δικαιούχων και να προσπαθούν να εντοπίσουν εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες σε δικαιοδοσίες μυστικότητας (π.χ. Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι, Παναμάς). Οι επαγγελματίες ελέγχουν επίσης αν υπάρχουν ασυνήθιστες ρυθμίσεις ιδιοκτησίας ή συχνές αλλαγές στη διοίκηση.

- **Ανάλυση φορολογικών αρχείων:** Όπως αναφέρθηκε εν μέρει στο προηγούμενο σημείο για τις εταιρείες ειδικότερα, οι εμπειρογνώμονες αναζητούν επίσης ασυνέπειες μεταξύ των δηλωθέντων εισοδημάτων και των χρηματοοικονομικών συναλλαγών (όχι μόνο εντός των εταιρειών, αλλά και για μεμονωμένα άτομα). Κάθε χώρα διαθέτει τη δική της αρμόδια μονάδα ή μονάδες που ασχολούνται με την ανάλυση των φορολογικών αρχείων. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, υπάρχουν διάφοροι φορείς που εμπλέκονται, όπως η *φορολογική έρευνα* ως μέρος της οικονομικής διοίκησης των ομοσπονδιακών κρατιδίων, η *ομοσπονδιακή κεντρική φορολογική υπηρεσία*, οι *δημόσιοι εισαγγελείς* που ειδικεύονται στο εμπορικό και φορολογικό ποινικό δίκαιο, καθώς και ο *Οικονομικός Έλεγχος της Αδήλωτης Εργασίας* στο Γερμανικό Τελωνείο, ο οποίος θεωρείται μέρος της επιβολής του νόμου και έχει επομένως τις αρμοδιότητες όχι μόνο να ελέγχει την εργασία, αλλά και τα αποκτηθέντα περιουσιακά στοιχεία, γι' αυτό και είναι συχνά ο πρώτος που εντοπίζει την εμπορία εργατικού δυναμικού στη Γερμανία. Σε εθνικό επίπεδο, η Γερμανία διαθέτει επίσης την *Ομοσπονδιακή Αστυνομική Υπηρεσία*, η οποία

είναι αρμόδια για τις έρευνες σε μεγάλες υποθέσεις οικονομικών εγκλημάτων, όπως το ξέπλυμα χρήματος, η φοροδιαφυγή και η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Συνιστάται, επομένως, να γίνει μια επισκόπηση των αρμόδιων εθνικών/περιφερειακών υπηρεσιών για την ανάλυση των φορολογικών αρχείων.

- **Προφίλ κρυπτονομισμάτων και ψηφιακών περιουσιακών στοιχείων:** Οι αρχές χρησιμοποιούν διάφορες βάσεις δεδομένων και δίκτυα πληροφοριών για να διασταυρώσουν τα οικονομικά προφίλ, όπως τις βάσεις δεδομένων FIU (π.χ. FIU.net της Europol), SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) για διεθνή τραπεζικά αρχεία ή εμπορικές βάσεις δεδομένων (π.χ. World-Check, Dow Jones Risk & Compliance) για την παρακολούθηση πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων (PEP) και υποκειμένων σε κυρώσεις οντοτήτων.
- **Χρήση πληροφοριών ανοικτής πηγής (OSINT):** Ένα άλλο σημαντικό εργαλείο είναι η έρευνα OSINT, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει την παρακολούθηση ατομικών λογαριασμών κοινωνικών μέσων και επιχειρηματικών αρχείων για οικονομικά προειδοποιητικά σημάδια.

Ενώ η χρηματοοικονομική προφίλ βοηθά στον εντοπισμό παράνομων περιουσιακών στοιχείων και στη σύνδεσή τους με εγκλήματα, **η χρηματοοικονομική λογιστική** παρέχει το νομικό και χρηματοοικονομικό πλαίσιο για την κατάσχεση και τη σωστή διαχείρισή τους. Η χρηματοοικονομική λογιστική στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνει την τεκμηρίωση, τον εντοπισμό και τη νομική αιτιολόγηση της κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με εγκληματική δραστηριότητα. Διασφαλίζει ότι τα περιουσιακά στοιχεία διαχειρίζονται κατάλληλα, πληρούν τα νομικά όρια για κατάσχεση και μπορούν να

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

επαναχρησιμοποιηθούν για το κοινό καλό ή την αποζημίωση των θυμάτων. Επομένως, μπορεί κανείς να πει ότι η χρηματοοικονομική λογιστική περιλαμβάνει μεθόδους για τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων σε διάφορες δικαιοδοσίες.

Βασικά στοιχεία της χρηματοοικονομικής λογιστικής:

- **Δικαστική λογιστική και έλεγχος:** Αυτό περιλαμβάνει τη λεπτομερή εξέταση των οικονομικών αρχείων για να αποδειχθεί ότι τα περιουσιακά στοιχεία αποκτήθηκαν παράνομα. Συγκεκριμένες τεχνικές περιλαμβάνουν τον εντοπισμό των ροών χρημάτων σε πολλαπλούς τραπεζικούς λογαριασμούς και δικαιοδοσίες, τον εντοπισμό δόλιων λογιστικών πρακτικών (π.χ. ψευδείς τιμολόγια, φουσκωμένα έξοδα) ή τη χρήση δικαστικής τεχνολογίας για την ανακατασκευή διαγραμμένων ή αλλοιωμένων οικονομικών αρχείων. Είναι επίσης δυνατό να παρακολουθούνται συναλλαγές κρυπτονομισμάτων που συνδέονται με παράνομες χρηματοοικονομικές ροές (π.χ. ανάλυση blockchain).
- **Νομική τεκμηρίωση και αλυσίδα επιτήρησης:** Η σωστή τεκμηρίωση είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία είναι αποδεκτά στο δικαστήριο. Σημαντικές νομικές λογιστικές πρακτικές περιλαμβάνουν την παροχή οικονομικών εκθέσεων και μαρτυριών εμπειρογνομόνων που συνδέουν τα περιουσιακά στοιχεία με εγκληματικές πράξεις, τη δημιουργία μιας σαφούς αλυσίδας επιτήρησης για τα κατασχεθέντα κεφάλαια και τα φυσικά περιουσιακά στοιχεία και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα διεθνή πλαίσια ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων (π.χ. UNCAC).
- **Δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και λογιστική καταγραφή κατασχέσεων:** Όταν οι αρχές δεσμεύουν περιουσιακά στοιχεία, πρέπει να τηρούν αρχεία με τις

αξίες των περιουσιακών στοιχείων και τα στοιχεία ιδιοκτησίας. Αυτό που μερικές φορές αποτελεί πρόκληση είναι οι αποκλίσεις στην αποτίμηση (π.χ. διακυμάνσεις στην αξία των κρυπτονομισμάτων, υποτίμηση ακινήτων) και η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν συντήρηση (π.χ. γιοτ, πολυτελείς κατοικίες).

- **Διασυνοριακή συνεργασία στη χρηματοοικονομική λογιστική:** Τα εγκληματικά περιουσιακά στοιχεία συχνά βρίσκονται σε πολλαπλές δικαιοδοσίες, γεγονός που απαιτεί διεθνή συντονισμό. Υπάρχουν ορισμένοι χρήσιμοι μηχανισμοί: οι συμβάσεις αμοιβαίας νομικής συνδρομής για την πρόσβαση σε χρηματοοικονομικά αρχεία σε ξένες τράπεζες, τα Γραφεία Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων της ΕΕ (ARO) για τη διακυβερνητική χρηματοοικονομική συνεργασία, τα οποία περιγράφονται λεπτομερέστερα στην ενότητα 10.11, και τα πρότυπα της FATF (βλ. ενότητα 3) για τη συμμόρφωση με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- **Εργαλεία χρηματοοικονομικής πληροφορίας:** Υπάρχει ειδικό λογισμικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρακολούθηση τραπεζικών συναλλαγών με σκοπό τον εντοπισμό ύποπτων δραστηριοτήτων. Το λογισμικό αυτό χρησιμοποιείται συχνά από τις φορολογικές αρχές () για τη διεξαγωγή ερευνών, τον χρηματοοικονομικό έλεγχο της αδήλωτης εργασίας, τις εισαγγελικές αρχές και τους εσωτερικούς ελεγκτές των εταιρειών. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα:

- [CaseWare IDEA](#)
 - Προέλευση: Καναδάς

- Λειτουργία: ανάλυση μεγάλου όγκου δεδομένων γενικά, αλλά π.χ. και ανάλυση δεδομένων από λογιστικά και τραπεζικά στοιχεία για τον εντοπισμό ανωμαλιών, σύγκριση φορολογικών δηλώσεων με τις πραγματικές ροές πληρωμών, σύνδεση εταιρειών και συναλλαγών λογαριασμών για τον εντοπισμό φορολογικής απάτης
- [LexisNexis Financial Crime Compliance](#)
 - Προέλευση: ΗΠΑ / διεθνής
 - Λειτουργία: έλεγχος πελατών για φοροδιαφυγή και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, βάση δεδομένων με PEP (πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα) για ανάλυση κινδύνου, ενσωμάτωση με παγκόσμιους καταλόγους κυρώσεων (OFAC, EE, OHE, FATF)
- Λύσεις λογισμικού από FICO/TONBELLER
 - Προέλευση: ΗΠΑ / Γερμανία
 - Λειτουργία: παρακολούθηση νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και φορολογικής απάτης για παρόχους χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, ενσωμάτωση με λογισμικό λογιστικής (SAP, DATEV) για φορολογικούς ελέγχους, ανάλυση συναλλαγών με υποστήριξη τεχνητής νοημοσύνης
- **Κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων – τι να κάνουμε με αυτά;** Ορισμένες χώρες επανεπενδύουν τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία από εγκληματικές δραστηριότητες σε προγράμματα επιβολής του νόμου ή κοινωνικά προγράμματα. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση (κράτη μέλη), τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία επιστρέφονται μερικές φορές στα θύματα

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

εμπορίας ανθρώπων, ιδίως όταν τα περιουσιακά στοιχεία συνδέονται άμεσα με τη δραστηριότητα εμπορίας ανθρώπων. Σε ορισμένες χώρες, τα έσοδα από τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να διατεθούν σε προγράμματα αποζημίωσης θυμάτων ή σε ειδικά ταμεία για θύματα εμπορίας ανθρώπων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα θύματα μπορούν να υποβάλουν αίτηση αποζημίωσης από τα εθνικά συστήματα αποζημίωσης θυμάτων (). Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα αρμόδια υπουργεία ή αρχές (π.χ. το Υπουργείο Δικαιοσύνης) εποπτεύουν την αναδιανομή των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων στις υπηρεσίες για τα θύματα. Δεν είναι δυνατόν να καθοριστούν τυποποιημένες διαδικασίες για τη διαχείριση των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων, καθώς αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους εθνικούς κανονισμούς και νόμους, ή ακόμη και από τη δομή του νομικού συστήματος (π.χ. στη Γερμανία, υπάρχουν διαφορετικοί τύποι νόμων και αντίστοιχα διαφορετικά δικαστήρια, τα οποία με τη σειρά τους υπόκεινται σε διαφορετικούς νόμους σχετικά με την αποκατάσταση των θυμάτων). Σε αυτό το σημείο, συνιστάται να προσκληθεί ένας εμπειρογνώμονας από τον τομέα του δικαίου με κατάλληλο παράδειγμα χρήσης/βέλτιστης πρακτικής στον τομέα της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, εάν το κεφάλαιο/μάθημα της κατάρτισης επικεντρώνεται σε αυτό το θέμα.

Τόσο η χρηματοοικονομική προφίλ όσο και η χρηματοοικονομική λογιστική είναι απαραίτητα εργαλεία για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Η προφίλ βοηθά στον εντοπισμό και τη σύνδεση παράνομων περιουσιακών στοιχείων με εγκλήματα, ενώ η λογιστική εξασφαλίζει τη νόμιμη κατάσχεση και διαχείρισή τους. Μαζί, αποτελούν τη βάση των σύγχρονων στρατηγικών καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος και ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Ως τελική επισκόπηση, ο

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

πίνακας 12 παρουσιάζει μια σύντομη διαφοροποίηση μεταξύ των δύο τεχνικών έρευνας.

Πίνακας 1. Διαφοροποίηση μεταξύ τεχνικών έρευνας

Πτυχή	Χρηματοοικονομική προφίλ	Χρηματοοικονομική λογιστική
Στόχος	Προσδιορισμός, εντοπισμός και ανάλυση παράνομων περιουσιακών στοιχείων	Νομική αιτιολόγηση και διαχείριση κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων
Χρησιμοποιούμενα εργαλεία	Τραπεζικά αρχεία, εγκληματολογική ανάλυση blockchain, παρακολούθηση συναλλαγών με βάση την τεχνητή νοημοσύνη	Εγκληματολογική λογιστική, χρηματοοικονομικοί έλεγχοι, αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων
Εστίαση	Εντοπισμός προτύπων οικονομικού εγκλήματος	Διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα νομικά και λογιστικά πρότυπα
Αποτέλεσμα	Εντοπισμός και σύνδεση περιουσιακών στοιχείων με εγκλήματα	Κατάσχεση, διαχείριση και επαναχρησιμοποίηση περιουσιακών στοιχείων

Επιπλέον, μερικές φορές οι αρχές/επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων συνάπτουν συνεργασίες με τράπεζες και

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Συγκεκριμένα, η διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων μπορεί να βελτιωθεί με τους εξής τρόπους:

- Τη σύναψη μνημονίων κατανόησης (MOU) για την ανταλλαγή πληροφοριών
- Την εκπαίδευση των υπαλλήλων του χρηματοπιστωτικού τομέα στην αναγνώριση ύποπτων συναλλαγών
- Την ενθάρρυνση της εθελοντικής αποκάλυψης πληροφοριών από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
- Χρήση αναφορών ύποπτων δραστηριοτήτων (SAR) για την έναρξη επιχειρήσεων εντοπισμού περιουσιακών στοιχείων

10.10 Διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και πρακτικές συμβουλές

Αυτή η ενότητα περιγράφει τη σχηματική διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και αναφέρει σημαντικούς εθνικούς ή κοινοτικούς φορείς που εμπλέκονται στο αντίστοιχο στάδιο.

1. Ταυτοποίηση και εντοπισμός περιουσιακών στοιχείων

Πριν από τη δέσμευση ή την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων, οι αρχές πρέπει να προσδιορίσουν και να εντοπίσουν τα έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες. Αρμόδιες αρχές για το σκοπό αυτό είναι οι ΜΧΠ, οι ΑΡΕ, αλλά και οι φορολογικές αρχές και οι αρχές επιβολής του νόμου.

Οι μέθοδοι περιλαμβάνουν:

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

- Χρηματοοικονομικές έρευνες (βλ. κεφάλαιο 9 της κατάρτισης)
- Διασυνοριακή ανταλλαγή δεδομένων μέσω της Ευρωπόλ και της Ευρωδικαιοσύνης (βλ. τμήμα 10.11)
- ΣΥΜΠ/συνεργασία με τράπεζες και τον ιδιωτικό τομέα (δυνατότητες όπως αναφορές για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες/της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, αναφορές ύποπτων συναλλαγών)
- Ψηφιακή εγκληματολογία (για παράδειγμα, ανάλυση blockchain για την παρακολούθηση κρυπτονομισμάτων· βλ. κεφάλαιο 9 σχετικά με την κατάρτιση)

Αφηρημένο παράδειγμα: Ένας τραπεζικός λογαριασμός που υπάρχει υποψία ότι χρησιμοποιείται για το ξέπλυμα κερδών από παράνομες δραστηριότητες μπορεί να παγώσει αμέσως για να αποτραπεί η ανάληψη χρημάτων.

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Οι ARO στα κράτη μέλη της ΕΕ ανταλλάσσουν πληροφορίες μέσω του δικτύου CARIN για τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με εγκληματικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των διακινητών.

2. Δέσμευση περιουσιακών στοιχείων (αποτροπή διάθεσης)

Μόλις εντοπιστούν, τα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να παγώσουν προσωρινά για να αποτραπεί η μετακίνησή τους ή η απόκρυψή τους από τους διακινητές. Η νομική βάση έχει ήδη αναφερθεί στην ενότητα 10.8), π.χ. η οδηγία 2014/42/ΕΕ σχετικά με την κατάσχεση και τη δήμευση των μέσων και των αποδόσεων του εγκλήματος, αλλά και οι εθνικές νομοθεσίες για τα οικονομικά εγκλήματα και το ξέπλυμα χρήματος.

Σημαντικές διαδικασίες:

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

- Οι ARO και οι αρχές επιβολής του νόμου ζητούν δικαστική έγκριση για τη δέσμευση
- Οι ΜΧΠ μπορούν να επιβάλλουν προσωρινό πάγωμα ύποπτων τραπεζικών συναλλαγών
- Η Europol/Eurojust βοηθά στη διασυνοριακή δέσμευση
- Συνεργασία με τρίτες χώρες στο πλαίσιο συμφωνιών αμοιβαίας νομικής συνδρομής (MLA)

Αφηρημένο παράδειγμα: Ένας τραπεζικός λογαριασμός που υπάρχει υποψία ότι χρησιμοποιείται για το ξέπλυμα κερδών από παράνομες δραστηριότητες μπορεί να δεσμευτεί αμέσως για να αποτραπούν αναλήψεις.

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στο Βέλγιο, τα περιουσιακά στοιχεία εταιρειών που απασχολούν εργαζόμενους χωρίς έγγραφα μπορούν να δεσμευθούν βάσει εκθέσεων της επιθεώρησης εργασίας.

3. Κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων (δικαστικός έλεγχος)

Η κατάσχεση είναι ένα βήμα παραπέρα από το πάγωμα, καθώς επιτρέπει στις αρχές να ασκήσουν φυσικό ή οικονομικό έλεγχο επί των περιουσιακών στοιχείων πριν από την τελική δικαστική απόφαση. Η νομική βάση αποτελείται από τους ποινικούς κώδικες των κρατών μελών της ΕΕ και την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας (ΕΙΟ) για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων σε άλλα κράτη της ΕΕ.

Διαδικασία:

- Οι εισαγγελείς ή οι ανακριτές εκδίδουν ένταλμα κατάσχεσης
- Συνεργασία με τράπεζες, μεσιτικά γραφεία και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

- Εάν τα περιουσιακά στοιχεία βρίσκονται στο εξωτερικό, εφαρμόζεται ο [κανονισμός για την αμοιβαία αναγνώριση των διαταγών δέσμευσης και κατάσχεσης \(2018/1805\)](#) του δικαίου της ΕΕ.

Αφηρημένο παράδειγμα: Μια κατασκευαστική εταιρεία που χρησιμοποιεί παράνομα μετακινούμενους εργαζομένους υφίσταται κατάσχεση των οχημάτων και των μηχανημάτων της μετά την αποκάλυψη αποδεικτικών στοιχείων για καταναγκαστική εργασία.

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Οι ιταλικοί νόμοι κατά της μαφίας επιτρέπουν την ταχεία κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με το οργανωμένο έγκλημα, συμπεριλαμβανομένων των διακινητών.

4. Δήμηση περιουσιακών στοιχείων (τελική δικαστική απόφαση)

Η κατάσχεση σημαίνει τη μόνιμη στέρηση των παράνομων περιουσιακών στοιχείων των εγκληματιών μετά την καταδίκη τους. Σε αυτή την περίπτωση, από νομική άποψη, μπορεί να εφαρμοστεί η οδηγία 2014/42/ΕΕ της ΕΕ, η οποία επιτρέπει την επέκταση της κατάσχεσης πέραν των άμεσων εσόδων από το έγκλημα. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη, η κατάσχεση από την ΕΚΤ συμβάλλει στην κατάσχεση παράνομων περιουσιακών στοιχείων.

Διαδικασία:

- Δικαστική απόφαση που διατάσσει την κατάσχεση χρημάτων, ακινήτων, επιχειρήσεων ή ειδών πολυτελείας
- Σε περιπτώσεις εργασιακής εκμετάλλευσης, οι διακινητές ενδέχεται να χάσουν τη νόμιμη ιδιοκτησία των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούνται για εκμετάλλευση

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

Αφηρημένο παράδειγμα: Το πολυτελές διαμέρισμα ενός διακινητή, που αγοράστηκε με έσοδα από την εκμετάλλευση εργαζομένων, κατασχέθηκε ακόμη και αν δεν συνδέεται άμεσα με συγκεκριμένο αδίκημα.

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στις Κάτω Χώρες, τα περιουσιακά στοιχεία που συνδέονται με υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων κατασχέονται και πωλούνται, ενώ τα έσοδα χρηματοδοτούν προγράμματα υποστήριξης των θυμάτων.

5. Ανάκτηση και αναδιανομή περιουσιακών στοιχείων

Τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να επαναχρησιμοποιούνται για κοινωνικούς σκοπούς ή για την αποζημίωση των θυμάτων.

Οι μέθοδοι περιλαμβάνουν:

- Πώληση κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων για τη χρηματοδότηση πρωτοβουλιών κατά της εμπορίας ανθρώπων
- Άμεση αποκατάσταση των θυμάτων (ταμεία αποζημίωσης)
- Επαναχρησιμοποίηση των κατασχεθέντων επιχειρήσεων υπό κρατικό έλεγχο

Αφηρημένο παράδειγμα: Ένας διακινητής μεταφέρει κεφάλαια σε μια εικονική εταιρεία σε άλλη χώρα της ΕΕ. Εκδίδεται ΕΙΟ για τον εντοπισμό και την ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων.

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Η γαλλική υπηρεσία AGRASC διασφαλίζει ότι τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία χρηματοδοτούν προγράμματα αποζημίωσης για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

6. Αποζημίωση θυμάτων

Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και εργασιακής εκμετάλλευσης έχουν δικαίωμα αποζημίωσης, αλλά συχνά αντιμετωπίζουν εμπόδια. Εδώ, η νομική βάση είναι η οδηγία 2011/36/ΕΕ (δικαίωμα αποζημίωσης για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων). Επιπλέον, μπορούν να εφαρμοστούν και εθνικά συστήματα αποζημίωσης θυμάτων εγκληματικών πράξεων.

Αυτό παρεμποδίζεται από διάφορες προκλήσεις:

- Τα θύματα πρέπει να διεκδικήσουν ενεργά την αποζημίωση στο δικαστήριο
- Συχνά απαιτείται νομική συνδρομή
- Εάν οι διακινητές δεν διαθέτουν ορατά περιουσιακά στοιχεία, πρέπει να παρέμβουν τα κρατικά συστήματα αποζημίωσης

Αφηρημένο παράδειγμα: Ένας ιδιοκτήτης εστιατορίου που καταδικάστηκε για εκμετάλλευση εργαζομένων βλέπει την επιχείρησή του να κατασχέεται και τα κέρδη να διοχετεύονται σε ταμεία αποζημίωσης θυμάτων.

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στη Γερμανία, τα θύματα μπορούν να διεκδικήσουν αποζημίωση από τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία των διακινητών και, εάν αυτά δεν είναι διαθέσιμα, από το κρατικό Ταμείο Αποζημίωσης Θυμάτων Εγκλημάτων.

Αν και η ΕΕ διαθέτει ισχυρά νομικά πλαίσια για τη δέσμευση, κατάσχεση και ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων από τους διακινητές, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία, τη διαφάνεια και την αποζημίωση των θυμάτων. Οι βέλτιστες πρακτικές περιλαμβάνουν αποτελεσματικά

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

γραφεία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και αποτελεσματικούς μηχανισμούς αποκατάστασης των θυμάτων.

Πρακτικές συμβουλές

Για να προχωρήσουμε ένα βήμα παραπέρα, υπάρχουν διάφορες δικαστικές και δικαστικές διαδικασίες και ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων σε περιπτώσεις εργασιακής εκμετάλλευσης.

- **Δικαιοδοσία και νομικό πλαίσιο:** Δεδομένου ότι οι υποθέσεις αυτές συχνά αφορούν διασυνοριακές δραστηριότητες, η δικαιοδοσία αποτελεί βασική πρόκληση, καθώς τα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ εφαρμόζουν διαφορετικούς νόμους για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Συνιστάται η χρήση νομικών εργαλείων της ΕΕ, όπως το ευρωπαϊκό ένταλμα έρευνας (ΕΙΟ) και ο κανονισμός για την αμοιβαία αναγνώριση των διαταγών δέσμευσης και κατάσχεσης (2018/1805), προκειμένου να απλοποιηθεί η διασυνοριακή ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, η Eurojust μπορεί να εμπλακεί σε αρκετά πρώιμο στάδιο μιας υπόθεσης για να συντονίσει τις διασυνοριακές διώξεις.
- **Κίνδυνος διάθεσης περιουσιακών στοιχείων:** Οι διακινητές συχνά μεταφέρουν ή κρύβουν περιουσιακά στοιχεία μόλις αντιληφθούν την ανάληψη δράσης από τις αρχές επιβολής του νόμου. Οι καθυστερήσεις στην έκδοση διαταγών δέσμευσης μπορούν να επιτρέψουν στους διακινητές να μεταφέρουν χρήματα στο εξωτερικό. Είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν έκτακτες εξουσίες δέσμευσης αμέσως μετά τον εντοπισμό ύποπτων περιουσιακών στοιχείων (). Επιπλέον, είναι σκόπιμο να ενισχυθεί η συνεργασία με τα χρηματοπιστωτικά

ιδρύματα για τη λήψη χρήσιμων δεδομένων, όπως η παρακολούθηση των συναλλαγών σε πραγματικό χρόνο.

- **Συγκέντρωση επαρκών οικονομικών αποδεικτικών στοιχείων:** Τα δικαστήρια απαιτούν ισχυρά οικονομικά αποδεικτικά στοιχεία για να δικαιολογήσουν το πάγωμα και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων. Πολλοί διακινητές κρύβουν περιουσιακά στοιχεία υπό το όνομα τρίτων (μέλη της οικογένειας, εικονικές εταιρείες, offshore λογαριασμοί). Επομένως, η απόδειξη ότι επιχειρήσεις ή ακίνητα αγοράστηκαν με παράνομα κέρδη μπορεί να είναι περίπλοκη. Μια πιθανή λύση είναι η ενίσχυση των οικονομικών ερευνών με τη χρήση εξειδικευμένων λογιστών και εργαλείων καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Επιπλέον, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η αντιστροφή του βάρους της απόδειξης (όπου ισχύει), απαιτώντας από τους διακινητές να δικαιολογήσουν τον ανεξήγητο πλούτο τους.
- **Χρονοβόρες νομικές διαδικασίες:** Οι υποθέσεις ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων μπορεί να διαρκέσουν χρόνια λόγω εφέσεων, νομικών κενών και αργών δικαστικών διαδικασιών. Οι ποινικές δίκες και οι διαδικασίες κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων είναι συχνά ξεχωριστές, καθυστερώντας τη δικαιοσύνη. Μια συμβουλή μπορεί να είναι η χρήση νόμων περί αστικής κατάσχεσης, όπου είναι δυνατόν, για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων ανεξάρτητα από ποινική καταδίκη (η πιθανότητα επιτυχίας μπορεί να διαφέρει από χώρα σε χώρα!). Προσπαθήστε να επιταχύνετε τις υποθέσεις εργασιακής εκμετάλλευσης χρησιμοποιώντας εξειδικευμένους εισαγγελείς και δικαστές για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, εάν είναι δυνατόν.

➤ **Προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων κατά τη διάρκεια των διαδικασιών:** Τα δικαστήρια συχνά δίνουν προτεραιότητα στην κατάσχεση από το κράτος έναντι της αποζημίωσης των θυμάτων, αφήνοντας τα θύματα με ελάχιστη οικονομική αποκατάσταση. Επιπλέον, τα θύματα ενδέχεται να μην έχουν νομική εκπροσώπηση για να διεκδικήσουν αποζημίωση από τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία. Συνιστάται να διασφαλιστεί ότι τα θύματα λαμβάνουν νομική βοήθεια και μπορούν εύκολα να υποβάλουν αστικές αγωγές κατά των περιουσιακών στοιχείων των διακινητών. Είναι επίσης δυνατή η χρήση κεφαλαίων αποζημίωσης θυμάτων για την παροχή προσωρινής ανακούφισης ενώ οι νομικές διαδικασίες είναι σε εξέλιξη.

Τέλος, το [Εγχειρίδιο εργαλείων και βέλτιστων πρακτικών για τη διεθνή συνεργασία στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων](#) της Thomas, Day & Jackson (2019) μπορεί επίσης να είναι χρήσιμο για οποιεσδήποτε θεωρητικές ή πρακτικές ερωτήσεις σχετικά με την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων σε περίπλοκες, διασυνοριακές υποθέσεις εμπορίας εργατικού δυναμικού. *Η πολυπλοκότητα και οι διεθνείς σχέσεις υποδηλώνουν ήδη το θέμα της επόμενης ενότητας.*

10.11 Διαυπηρεσιακή και διεθνής συνεργασία

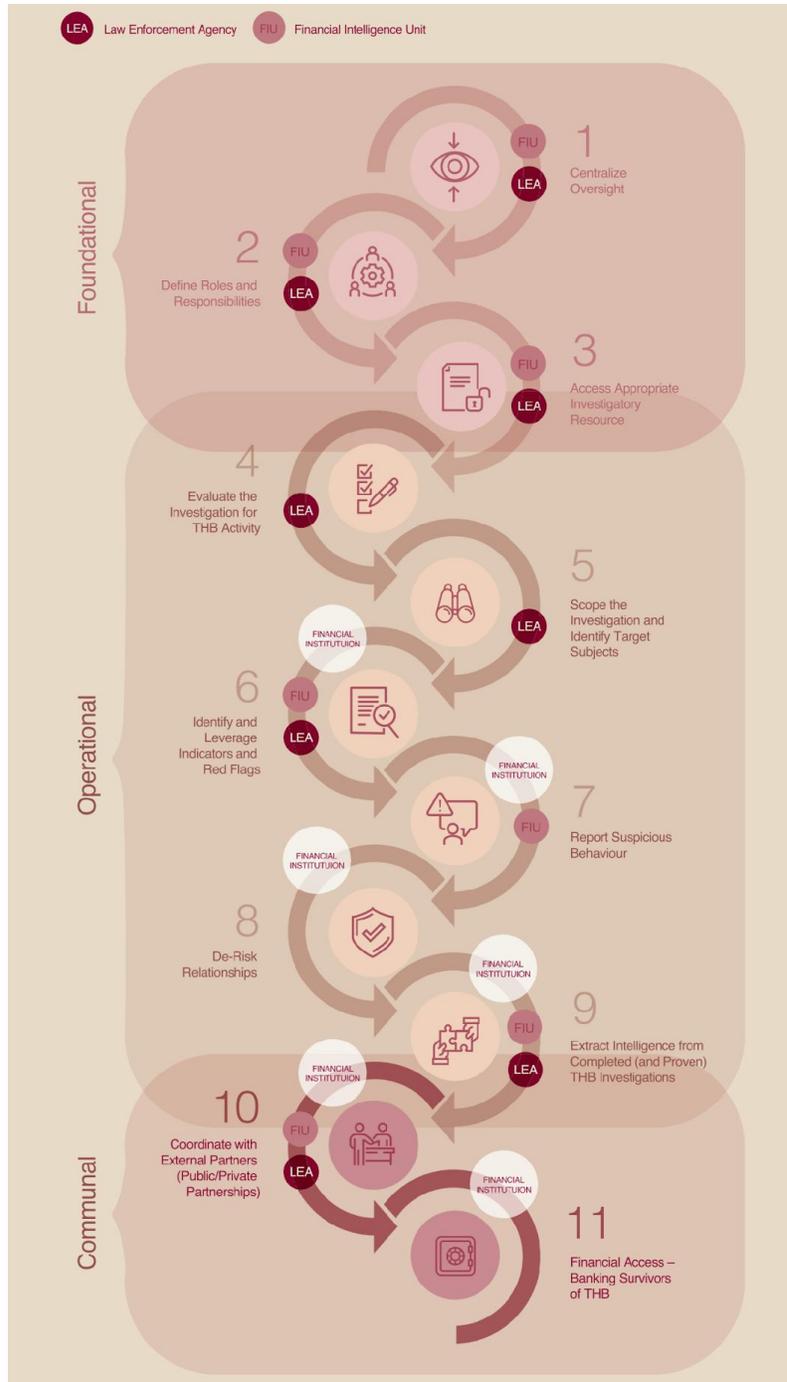
Η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ, των ΑΔΑ, των ΜΚΟ, των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και του χρηματοπιστωτικού τομέα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Στην ενότητα 10.2 έχουν ήδη παρουσιαστεί σημαντικές διεθνείς συμφωνίες. Εκτός από αυτές, υπάρχουν διάφορες συνεργασίες μεταξύ φορέων σε εθνικό και διεθνές

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

επίπεδο, με σκοπό την καλύτερη αναγνώριση και παρακολούθηση της διακίνησης παράνομων/απαγορευμένων περιουσιακών στοιχείων, για παράδειγμα:

- **Αστυνομικές αρχές και μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (FIU):** Ανταλλαγή δεδομένων για την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών ροών. Υπάρχει ένας συγκεκριμένος και συνεπής τρόπος αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών αρχών και των FIU. Ο κύριος σκοπός αυτής της αλληλεπίδρασης είναι η ανταλλαγή δεδομένων για τον εντοπισμό ύποπτων χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων και την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών ροών. Αυτό με τη σειρά του εξυπηρετεί τον υψηλότερο στόχο της απόκτησης πληροφοριών από την έρευνα για την εμπορία ανθρώπων, οι οποίες στη συνέχεια ολοκληρώνονται και αποδεικνύονται και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καταδίκη του/των δράστη/ών, αλλά και για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Η σχηματική διαδικασία συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των FIU απεικονίζεται στο Σχήμα 16. Το κύριο μέρος αυτού του σχήματος αντιγράφηκε από τον ΟΑΣΕ (2020).

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

Σχήμα2 . Βήμα προς βήμα διαδικασία συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

- **Επιθεωρητές εργασίας και κοινωνικές υπηρεσίες:** Υπάρχουν διάφορες δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ των επιθεωρητών εργασίας και των κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν, για παράδειγμα, να συνεργάζονται μέσω κοινών επιθεωρήσεων για τον εντοπισμό δεικτών εργασιακής εκμετάλλευσης (π.χ. κακές συνθήκες εργασίας, παρακράτηση μισθών). Στη συνέχεια, όταν υπάρχει υποψία εκμετάλλευσης, τα οικονομικά στοιχεία κοινοποιούνται στις αρχές επιβολής του νόμου για ποινική έρευνα. Η σημασία αυτού για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων είναι ότι οι μη καταβληθέντες μισθοί και οι παράνομες κρατήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως οικονομικά στοιχεία για να δικαιολογήσουν τη δήμευση, ενώ η τεκμηρίωση των επιθεωρητών εργασίας σχετικά με τις παραβιάσεις μπορεί να υποστηρίξει τις διαταγές δέσμευσης και δήμευσης. Επιπλέον, οι επιθεωρητές εργασίας μπορούν να παραπέμπουν υποθέσεις που αφορούν μη καταβληθέντες μισθούς, παράνομα συστήματα μισθοδοσίας και δόλιες συμβάσεις όχι μόνο στις μονάδες οικονομικού εγκλήματος, αλλά και στα γραφεία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων (βλ. παρακάτω). Επιπλέον, οι κοινωνικές υπηρεσίες μπορούν να βοηθήσουν τα θύματα να υποβάλουν αιτήσεις αποζημίωσης από κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία, για τα οποία είναι πολύ επωφελές εάν ο πάροχος κοινωνικών υπηρεσιών επικοινωνεί απευθείας με τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου και τους εισαγγελείς, και μερικές φορές και με τα γραφεία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Σε ορισμένες χώρες υπάρχουν επίσημες συμφωνίες ή μηχανισμοί παραπομπής (π.χ. μνημόνια κατανόησης), που καθορίζουν σαφείς

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

διαδικασίες επικοινωνίας μεταξύ των κοινωνικών υπηρεσιών, των αρχών επιβολής του νόμου και των εισαγγελέων.

- **Συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ): Στο επίκεντρο των ΣΔΙΤ βρίσκεται η συνεργασία μεταξύ των αρχών (δημόσιος τομέας, π.χ. αρχές επιβολής του νόμου) και ιδιωτικών οργανισμών, όπως τράπεζες και μητρώα εταιρειών. Οι ΣΔΙΤ έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και στον τομέα της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Συνδυάζοντας τους πόρους και την εμπειρογνώμοσύνη και των δύο τομέων, αυτές οι συνεργασίες βελτιώνουν τον εντοπισμό, την κατάσχεση και τη δήμευση παράνομων περιουσιακών στοιχείων. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, για παράδειγμα, διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ανίχνευση και την αναφορά ύποπτων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων. Μέσω της συνεργασίας με τις αρχές επιβολής του νόμου, οι τράπεζες μπορούν να παρέχουν πολύτιμα χρηματοοικονομικά δεδομένα που βοηθούν στον εντοπισμό και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με δραστηριότητες εμπορίας ανθρώπων. Για παράδειγμα, το Γραφείο Ελέγχου Ξένων Περιουσιακών Στοιχείων (OFAC) του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ επιβάλλει οικονομικές κυρώσεις σε δίκτυα εμπορίας ανθρώπων, διακόπτοντας έτσι τις χρηματοοικονομικές ροές τους και διευκολύνοντας τις προσπάθειες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων (Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ, 2020).**
- **Γραφεία Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων της ΕΕ (ARO): Τα ARO είναι εξειδικευμένες κυβερνητικές υπηρεσίες στα κράτη μέλη της ΕΕ που είναι υπεύθυνες για τον εντοπισμό, την ταυτοποίηση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες. Ιδρύθηκαν με**

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

[την Απόφαση 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου](#) και διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων. Έχουν διάφορες λειτουργίες και αρμοδιότητες: (1) Ιδιαίτερη σημασία έχει ο εντοπισμός και η ταυτοποίηση περιουσιακών στοιχείων. Τα ARO διερευνούν παράνομα αποκτηθέντα περιουσιακά στοιχεία, όπως τραπεζικούς λογαριασμούς, ακίνητα, είδη πολυτελείας και κρυπτονομίσματα που συνδέονται με εγκληματικές δραστηριότητες. Συνεργάζονται στενά με τις αρχές επιβολής του νόμου, τις φορολογικές αρχές, τις τράπεζες και άλλους σχετικούς φορείς. (2) Επιπλέον, τα ARO υποστηρίζουν τις εθνικές και διεθνείς έρευνες, καθώς λειτουργούν ως εθνικά σημεία επαφής και διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με ύποπτα περιουσιακά στοιχεία. Συγκεκριμένα, συνεργάζονται με την Europol, την Eurojust και την [OLAF](#) (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης). (3) Επιπλέον, οι ARO συνεργάζονται σε διασυνοριακό επίπεδο και ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες με άλλες χώρες. Χρησιμοποιούν εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων και δίκτυα όπως το CARIN (Camden Asset Recovery Inter-Agency Network) για να διευκολύνουν τις διασυνοριακές χρηματοοικονομικές έρευνες και συχνά συνεργάζονται με τις FIU, οι οποίες αναλύουν ύποπτες χρηματοοικονομικές συναλλαγές. (4) Επιπλέον, οι ARO μπορούν να (προβαίνουν σε) δέσμευση και κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων, καθώς βοηθούν τις δικαστικές αρχές στην κατάσχεση και, τελικά, στην κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες. Σε ορισμένες χώρες, συνεργάζονται με γραφεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (AMO) που διαχειρίζονται τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τα επαναχρησιμοποιούν για δημόσια ή κοινωνική χρήση.

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

Παρόλο που διαθέτουν σημαντικές αρμοδιότητες και επαφές στον τομέα της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, οι ARO αντιμετωπίζουν ορισμένες προκλήσεις. Για παράδειγμα, τα διαφορετικά νομικά πλαίσια στα κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να περιπλέξουν τη διασυνοριακή συνεργασία. Ορισμένες ARO δεν διαθέτουν επαρκές προσωπικό ή τεχνικές δυνατότητες για την αποτελεσματική παρακολούθηση και ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό, ακόμη και οι ARO δεν μπορούν να ξεπεράσουν απλά τις προκλήσεις των κρυφών περιουσιακών στοιχείων: οι εγκληματίες χρησιμοποιούν offshore λογαριασμούς, εικονικές εταιρείες και κρυπτονομίσματα για να αποκρύψουν παράνομα κεφάλαια. Παρά τις προκλήσεις αυτές, οι ARO διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ευρωπαϊκή στρατηγική κατά του οικονομικού εγκλήματος. Οι προσπάθειές τους συμβάλλουν στην αποτροπή της επανεπένδυσης των εγκληματικών κερδών σε παράνομες δραστηριότητες και στην αποζημίωση των θυμάτων, ιδίως σε περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων.

- **[Η Πρωτοβουλία για την Ανάκτηση Κλεμμένων Περιουσιακών Στοιχείων \(StAR\)](#)**: Η StAR είναι μια κοινή πρωτοβουλία της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC), που δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει τις διεθνείς προσπάθειες που αποσκοπούν στην πρόληψη του ξεπλύματος διαφθαρμένων κεφαλαίων και στη διευκόλυνση της ανάκτησης κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων. Η StAR επικεντρώνεται κυρίως στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της κατάχρησης δημόσιων περιουσιακών στοιχείων, αλλά οι μεθοδολογίες και τα πλαίσιά της εφαρμόζονται επίσης στην εμπορία ανθρώπων και την εργασιακή εκμετάλλευση.

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

Τα βασικά στοιχεία που σχετίζονται με την εργασιακή εκμετάλλευση είναι (1) η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων χωρίς καταδίκη, όπου το StAR υποστηρίζει την υιοθέτηση νομικών μηχανισμών που επιτρέπουν την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων χωρίς την ανάγκη ποινικής καταδίκης. Επιπλέον, το StAR επικεντρώνεται (2) στη διεθνή συνεργασία και την ανάπτυξη ικανοτήτων και (3) στην αποτροπή μέσω της οικονομικής αποδιοργάνωσης. Στοχεύοντας στα οικονομικά θεμέλια, π.χ. της εμπορίας ανθρώπων, το StAR επιδιώκει να αλλάξει την ανάλυση κόστους-οφέλους για τους δράστες – και η κατάσχεση, η δήμευση και η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων λειτουργούν ως σημαντικό αποτρεπτικό μέσο, μειώνοντας την ελκυστικότητα της συμμετοχής σε τέτοιες παράνομες δραστηριότητες.

Στην πράξη, το StAR παρέχει επίσης τεχνική υποστήριξη, συστάσεις πολιτικής και νομική εμπειρογνωμοσύνη για την ενίσχυση των εθνικών ικανοτήτων ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

- Το [Δίκτυο Διακλαδικής Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων του Κάμντεν \(CARIN\)](#): Το CARIN έχει ήδη περιγραφεί παραδειγματικά στην Ενότητα 3 κατά την εξήγηση των ARIN και εδώ αναφέρεται μόνο ως ένα παράδειγμα από τα πολλά ARIN. Πρόκειται για ένα άτυπο διεθνές δίκτυο ειδικών στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων που αφιερώνεται στη βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας μέσω της προώθησης της άμεσης επικοινωνίας μεταξύ των FIU, των LEA και των εισαγγελέων.

Τα μέλη του CARIN μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές και διευκολύνουν την άμεση ανταλλαγή πληροφοριών για την επιτάχυνση των διαδικασιών κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, το CARIN διευκολύνει, όπου είναι δυνατόν, την κατάρτιση σε όλους τους τομείς της κατάσχεσης των προϊόντων του εγκλήματος, εξοπλίζοντας τους επαγγελματίες με τις

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

απαραίτητες δεξιότητες για την αποτελεσματική στόχευση περιουσιακών στοιχείων (π.χ. που έχουν αποκτηθεί μέσω της εμπορίας ανθρώπων).

Το CARIN περιλαμβάνει περισσότερες από 60 δικαιοδοσίες, συμπεριλαμβανομένων 27 ευρωπαϊκών κρατών μελών, του Ηνωμένου Βασιλείου και 13 διεθνών οργανισμών. Το CARIN έχει μια συγκεκριμένη δομή μελών: Η πλήρης ιδιότητα μέλους είναι ανοιχτή στα κράτη μέλη της ΕΕ και σε άλλες δικαιοδοσίες που συμμετείχαν στη διάσκεψη για την ίδρυση του CARIN το 2004. Κάθε μέλος μπορεί να ορίσει δύο εκπροσώπους, έναν από τις αρχές επιβολής του νόμου και έναν από τις δικαστικές αρχές. Οι δικαιοδοσίες και οι μη ιδιωτικοί φορείς που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για πλήρη ιδιότητα μέλους μπορούν να αποκτήσουν καθεστώς παρατηρητή. Οι παρατηρητές μπορούν να ορίσουν δύο εκπροσώπους, οι οποίοι όμως δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Τέλος, υπάρχουν φορείς που δεν συμμετέχουν στην ανταλλαγή επιχειρησιακών πληροφοριών, αλλά διαδραματίζουν συμπληρωματικό στρατηγικό ρόλο στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Οι φορείς αυτοί μπορούν να αποκτήσουν καθεστώς συνδεδεμένου μέλους. Μπορούν επίσης να ορίσουν δύο εκπροσώπους, αλλά δεν έχουν δικαίωμα ψήφου στο CARIN.

Επιπλέον, υπάρχουν ορισμένα παραδείγματα διασυνοριακής συνεργασίας που μπορούν να συμβάλουν στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων:

- **INTERPOL:** Το παγκόσμιο δίκτυο της INTERPOL ενισχύει τη διεθνή συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των οργανισμών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Η INTERPOL μπορεί να υποστηρίξει την ανταλλαγή πληροφοριών για εγκληματικές δραστηριότητες, τις διασυνοριακές έρευνες και τον συντονισμό και έχει πρόσβαση σε βιομετρικές και ποινικές βάσεις δεδομένων που μπορεί

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

να είναι χρήσιμες για την έρευνα συγκεκριμένων υποθέσεων. Οι προσπάθειες της INTERPOL φαίνονται καλύτερα στην μεγάλη παγκόσμια πρωτοβουλία που ονομάζεται **Operation Liberterra**, η οποία στοχεύει στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών και συντονίζεται από την INTERPOL (INTERPOL, 2024).

- **Europol:** Όπως και η INTERPOL, η Europol παρέχει επιχειρησιακή υποστήριξη και συντονισμό για κοινές έρευνες σε διασυνοριακές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων, καθώς και ασφαλείς πλατφόρμες για τις αρχές επιβολής του νόμου της ΕΕ για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα δίκτυα εμπορίας ανθρώπων. Η Europol συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Πολυεπιστημονική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT), η οποία επικεντρώνεται στην εξάρθρωση των εγκληματικών δικτύων που ασχολούνται με την εμπορία ανθρώπων για εργασιακή και σεξουαλική εκμετάλλευση. Ειδικά για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, η Europol βοηθά τα κράτη μέλη της ΕΕ στον εντοπισμό και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων (Europol, 2022). Στο τελευταίο πρόγραμμα για την περίοδο 2025-2027, η Europol αναφέρει επίσης ότι «η Επιτροπή θα δημιουργήσει ένα δίκτυο συνεργασίας για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεργασία μεταξύ των ARO και των AMO, καθώς και με την Europol» (Europol, 2024, σ. 24).
- **Eurojust:** Η Eurojust, η Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης, μπορεί επίσης να βοηθήσει σε περιπτώσεις εμπορίας εργατικού δυναμικού για σκοπούς ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, π.χ. παρέχοντας επιχειρησιακή υποστήριξη με τη μορφή νομικής και υλικοτεχνικής βοήθειας στις εθνικές αρχές (για

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

παράδειγμα, κατά τη διάρκεια ολόκληρης της διαδικασίας έρευνας, αλλά και κατά τη διάρκεια ολόκληρης της διαδικασίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων). Αυτό περιλαμβάνει την οργάνωση συντονιστικών συναντήσεων και τη διευκόλυνση της σύστασης κοινών ομάδων έρευνας (JIT). Η Eurojust συμβάλλει στην εναρμόνιση των στρατηγικών δίωξης μεταξύ των διαφόρων δικαιοδοσιών, διασφαλίζοντας την τήρηση των νομικών απαιτήσεων και την αποτελεσματική συλλογή και ανταλλαγή αποδεικτικών στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών. Επίσης, εντοπίζει και αντιμετωπίζει τις προκλήσεις στον τομέα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων μέσω της ανάλυσης υποθέσεων και της διοργάνωσης συναντήσεων εμπειρογνομώνων. Παραδείγματα υποθέσεων είναι διαθέσιμα [στο διαδίκτυο](#).

- **Ερευνητικά ιδρύματα:** Υπάρχουν διάφορα ευρωπαϊκά ερευνητικά ιδρύματα και οργανισμοί που επικεντρώνονται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της εργασιακής εκμετάλλευσης: Ομάδα εμπειρογνομώνων για τη δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων ([GRETA](#)), Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ([FRA](#)), Συμβούλιο των Κρατών της Βαλτικής Θάλασσας (CBSS) – Ειδική ομάδα για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων ([TF-THB](#)), Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) – Γραφείο του Ειδικού Εκπροσώπου και Συντονιστή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων ([CTHB](#)) ή Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC) – [Τμήμα Εμπορίας Ανθρώπων και Λαθραίας Μεταφοράς Μεταναστών](#), για να αναφέρουμε τα μεγαλύτερα. Επιπλέον, υπάρχουν διάφορα επιστημονικά προγράμματα που ασχολούνται με την εμπορία ανθρώπων (για παράδειγμα, το [Πρόγραμμα Έρευνας Δεδομένων για](#)

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

[την Εμπορία Ανθρώπων](#) (HTDR Project) στο Dedman College of Humanities and Sciences και [το Εργαστήριο Δεδομένων για την Εμπορία Ανθρώπων](#) του Πανεπιστημίου του Στάνφορντ). Ακόμη και αν δεν συνδέονται συγκεκριμένα με την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, υποστηρίζουν τις προσπάθειες σε αυτόν τον τομέα, για παράδειγμα, συστηματοποιώντας τα δεδομένα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, καθιστώντας τα διαθέσιμα στους ενδιαφερόμενους από τη μία πλευρά, και από την άλλη πλευρά, επιτρέποντας την άμεση συμμετοχή στην επιστημονική ανάλυση αυτού του εγκλήματος, η οποία δευτερευόντως μπορεί επίσης να βελτιώσει τις νομικές διαδικασίες όπως η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων (π.χ. μέσω της δημιουργίας μιας βαθύτερης κατανόησης των κενών σε αυτόν τον τομέα).

10.12 Υποστήριξη και αποζημίωση των θυμάτων

Στο τμήμα 10.8 αναφέρθηκε ήδη ότι τα θύματα μπορούν να ~~αποζημιωθούν~~ έχουν δικαίωμα αποζημίωσης άμεσα, μέσω των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων, αλλά αυτό είναι αβέβαιο και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους εθνικούς κανονισμούς. Ωστόσο, η υποστήριξη των θυμάτων και η αποζημίωσή τους για όσα έχουν υποστεί δεν πρέπει να παραβλέπονται, και πρέπει να βρεθούν διάφοροι τρόποι για να υποστηριχθούν τα θύματα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Επομένως, τονίζεται η σημασία του κεφαλαίου 5 (και 13) της εκπαίδευσης, καθώς παρουσιάζει τρόπους αλληλεπίδρασης με το θύμα με ευαισθησία, εκτίμηση και σεβασμό. Φυσικά, είναι σημαντικό να μην επιβάλλεστε στο θύμα, αλλά να σέβεστε κάθε χώρο απόσυρσης που το θύμα επιθυμεί να διεκδικήσει για τον εαυτό του και να προσφέρετε περαιτέρω

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

διευκρινίσεις σχετικά με το συγκεκριμένο ζήτημα, ώστε το θύμα να μπορεί να αποφασίσει μόνο του εάν και πότε επιθυμεί να δεχτεί αυτή τη βοήθεια.

Η πιθανή υποστήριξη των θυμάτων στο πλαίσιο της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων μπορεί να είναι διττή: (1) Να βοηθήσει το θύμα κατά τη διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και (2) να διασφαλίσει ότι θα λάβει αποζημίωση από τα ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία ή από άλλη πηγή.

Η υποστήριξη των θυμάτων κατά τη διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων σε περιπτώσεις εμπορίας εργατικού δυναμικού είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της δικαιοσύνης, της αποκατάστασης και της μακροπρόθεσμης ανάκαμψης (οικονομικά, αλλά και δευτερευόντως σε ψυχολογικό και συναισθηματικό επίπεδο). Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει μια προσέγγιση με επίκεντρο το θύμα, τη συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των ΜΚΟ που υποστηρίζουν τα θύματα. Πρέπει να εφαρμόζονται μηχανισμοί που εγγυώνται την αποζημίωση.

Γενικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν:

- Διασφάλιση της νομικής εκπροσώπησης των θυμάτων κατά τη διάρκεια των διαδικασιών κατάσχεσης
- Παροχή προσωρινής οικονομικής βοήθειας από τα δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία
- Συντονισμός με ΜΚΟ για την κάλυψη άμεσων αναγκών στέγασης και ιατρικής περίθαλψης

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων:

- **Νομική και θεσμική υποστήριξη:** Τα θύματα πρέπει να αναγνωρίζονται ως διάδικοι σε υποθέσεις ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, ώστε να μπορούν

να διεκδικήσουν αποζημίωση από τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία. Επιπλέον, πολλές δικαιοδοσίες διεκδικούν αποζημίωση ή αποκατάσταση ζημιών από τα έσοδα του εγκλήματος, συχνά μέσω αστικών αγωγών ή ποινικών διαδικασιών. Τα θύματα χρειάζονται δωρεάν νομική συνδρομή ή νομική βοήθεια που υποστηρίζεται από το κράτος, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις πολύπλοκες οικονομικές και νομικές διαδικασίες.

Στην πράξη, τα θύματα πρέπει να θεωρούνται βασικοί μάρτυρες και όχι απλώς παθητικοί θεατές. Πρέπει να τους επιτρέπεται να συμμετέχουν σε ποινικές και αστικές υποθέσεις για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας το θύμα να ενημερώνεται για τα νομικά του δικαιώματα συμμετοχής. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω της προβολής από ΜΚΟ, υπηρεσιών νομικής συνδρομής ή εξειδικευμένων μονάδων καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων στις αρχές επιβολής του νόμου. Για την πρόσβαση σε νομική συνδρομή, είναι επίσης απαραίτητο να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε διερμηνείς και έγγραφα στη μητρική γλώσσα του θύματος.

- **Προσδιορισμός και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων:** Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων μπορούν να παράσχουν σημαντικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι διακινητές έλεγχαν τους μισθούς, τα περιουσιακά στοιχεία ή τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές τους (σε ορισμένες χώρες, όπως η Γερμανία, τέτοιες μαρτυρίες είναι ακόμη και υποχρεωτικές για τη δίωξη της εμπορίας ανθρώπων). Η έγκαιρη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων μπορεί να εμποδίσει τους διακινητές να διαθέσουν χρήματα που θα μπορούσαν αργότερα να χρησιμοποιηθούν για την αποζημίωση των θυμάτων.
- **Αποζημίωση και αποκατάσταση:** Για την αποζημίωση, είναι απαραίτητο να ευαισθητοποιηθούν τα θύματα ώστε να γνωρίζουν ότι μπορούν να διεκδικήσουν

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία. Τα κατασχεθέντα κεφάλαια θα πρέπει να διατίθενται σε υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων, άμεση αποζημίωση ή προγράμματα κοινωνικής επανένταξης. Ορισμένες χώρες προσφέρουν κρατικά αποζημιωτικά κεφάλαια όταν η άμεση ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων είναι δύσκολη. Είναι επίσης δυνατή η μη χρηματική αποκατάσταση, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει υποστήριξη για στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση ή επαγγελματική κατάρτιση (με τη χρήση των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων).

- **Ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη:** Δεδομένου ότι πολλοί διακινητές απειλούν τα θύματα για να τα αποτρέψουν από το να καταθέσουν, είναι απαραίτητο να ληφθούν προστατευτικά μέτρα, όπως προγράμματα προστασίας μαρτύρων. Η αποζημίωση και η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει επιπλέον να ενδυναμώνουν τα θύματα, αποκαθιστώντας την οικονομική τους ανεξαρτησία και αξιοπρέπεια. Εάν οι πόροι ή οι δυνατότητες των εθνικών υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων είναι περιορισμένοι, μεγάλοι και διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΑΣΕ, ο ΔΟΜ και [η Hope for Justice](#) βοηθούν τα θύματα να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους και να πλοηγηθούν στις νομικές διαδικασίες. Επιπλέον, συνιστάται να αποκτήσετε μια γενική εικόνα των διαφόρων εθνικών ή περιφερειακών υπηρεσιών και προγραμμάτων παροχής βοήθειας (προστασία, ιατρική βοήθεια, προγράμματα στέγασης, αποκατάσταση, κατάρτιση δεξιοτήτων, εκπαίδευση, υλική βοήθεια, γλωσσική βοήθεια κ.λπ.).

Για μια πιο ολοκληρωμένη επισκόπηση των θεμάτων που πρέπει να ληφθούν υπόψη όσον αφορά τα θύματα και των θεμάτων που θα μπορούσαν να διερευνηθούν σε σχέση με την αποζημίωση των θυμάτων, ανατρέξτε, για παράδειγμα, στο εργαλείο του UNODC για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων από το 2012

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρχή χορήγησης). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για αυτές.

και στο [εργαλείο του UNODC για την ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων στις παρεμβάσεις της ποινικής δικαιοσύνης για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών από το 2021.](#)

10.13 Προτεινόμενες δραστηριότητες για το κεφάλαιο

« »

Μπορείτε να επιλέξετε μεταξύ των δύο παρακάτω δραστηριοτήτων (ομαδική άσκηση ή παιχνίδι ρόλων). Και οι δύο είναι κατά κάποιον τρόπο προσαρμόσιμες, στο βαθμό που ο εκπαιδευτής/παρουσιαστής/διευκολυντής επιθυμεί να εστιάσει στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Εάν και οι δύο δραστηριότητες διαρκέσουν πολύ, συνιστάται να παρουσιάσετε μια περίπτωση χρήσης και στη συνέχεια να ξεκινήσετε μια γενική ομαδική συζήτηση που μπορεί να επικεντρωθεί σε ερωτήσεις που περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, στην πρώτη δραστηριότητα.

Πίνακας 2. Φάσεις ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων – Ομαδική άσκηση και παιχνίδι ρόλων

Όνομα δραστηριότητας	Φάσεις ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων – Ομαδική άσκηση
Τύπος δραστηριότητας	Ομαδική άσκηση (διαχωρισμός των συμμετεχόντων σε διαφορετικές ομάδες)

Διάρκεια	20-45 λεπτά (ανάλογα με το βαθμό στον οποίο ο εκπαιδευτής/διευκολυντής επιθυμεί να εστιάσει στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων· δυνατότητα συνδυασμού με τα κεφάλαια 6, 7 ή 9 της εκπαίδευσης)
Μαθησιακοί στόχοι	Δομημένη κατανόηση της συνολικής διαδικασίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και των δυνατοτήτων συνεργασίας μεταξύ των φορέων
Απαιτούμενα υλικά	<p>Παράδειγμα περίπτωσης (π.χ. σε έντυπη μορφή)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thomas, Day & Jackson (2019) στις σελίδες 31-38 και 38-42 στο https://airewb.org/wp-content/uploads/PUBLICATIONS/AR_EN_handbook_tools_best_practices.pdf • Crates (2022) στις σελίδες 9-14 στο https://www.antislaverycommissioner.co.uk/media/h4ggz4c2/iasc-construction-report-april-2022.pdf • Blog του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ (2022) στη διεύθυνση https://blog.dol.gov/2022/01/11/fighting-human-trafficking-the-legacy-of-the-el-monte-sweatshop • Lam & Skivankova (2009) στη σελίδα 5 στη διεύθυνση https://www.antislavery.org/wp-

	<p>content/uploads/2017/01/trafficking_and_compensation2009.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΚΟΚ Γερμανικό Δίκτυο ΜΚΟ κατά της Εμπορίας Ανθρώπων στη διεύθυνση https://www.kok-gegen-menschenhandel.de/menschenhandel/was-ist-menschenhandel/fallbeispiele (χρησιμοποιήστε την αυτόματη μετάφραση για τον ιστότοπο και επιλέξτε την υποενότητα «Εμπορία ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση») • Εκπαίδευση κεφάλαιο 8
<p>Οδηγίες για τον συντονιστή</p>	<p>Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε διαφορετικές ομάδες και σε κάθε ομάδα ανατίθεται μία από τις βασικές φάσεις ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ταυτοποίηση και εντοπισμός (εάν οι συμμετέχοντες είναι πολύ λίγοι ή έχει ήδη καλυφθεί από το κεφάλαιο 9 της εκπαίδευσης, τότε παραλείψτε το) 2. Δέσμευση 3. Κατάσχεση 4. Δήμευση 5. Ανάκτηση

	<p>6. Αποζημίωση θυμάτων (εάν οι συμμετέχοντες είναι πολύ λίγοι, συγχωνεύστε την αποζημίωση θυμάτων με την ανάκτηση)</p> <p>Η ομαδική εργασία περιλαμβάνει συζήτηση σχετικά με τη φάση τους σύμφωνα με την περιπτωσιολογική μελέτη, με βάση τις ακόλουθες βασικές ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιοι παράγοντες εμπλέκονται; • Ποια νομικά εργαλεία είναι διαθέσιμα στη χώρα τους και στην ΕΕ; • Ποιες είναι οι προκλήσεις κατά τη φάση τους; • Βέλτιστες πρακτικές για τη φάση τους; • ...
<p>Ανασκόπηση</p>	<p>Αφού ολοκληρωθεί η ομαδική εργασία, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τα ευρήματα/αποτελέσματα της συζήτησης στην ολομέλεια. Οι άλλοι μπορούν φυσικά να σχολιάσουν και/ή να παρουσιάσουν τη γνώμη ή την εμπειρία τους.</p>
<p>Συμβουλές για τον συντονιστή</p>	<p>Προγραμματίστε εκ των προτέρων το χρονοδιάγραμμα και τηρήστε τον χρόνο που έχετε προβλέψει για τη δραστηριότητα (π.χ. 5-8 λεπτά για την παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης, 2 λεπτά για τη δημιουργία των ομάδων, 10-20 λεπτά για την ομαδική εργασία, 10-20 λεπτά για τη συζήτηση στην ολομέλεια).</p>

Φυλλάδια	Μια μελέτη περίπτωσης που πρέπει να εκτυπωθεί και να δοθεί στους συμμετέχοντες.
Παραλλαγές για την ηλεκτρονική εφαρμογή	Η ηλεκτρονική εφαρμογή δεν θα πρέπει να αποτελεί πρόβλημα. Μπορείτε απλά να δημιουργήσετε ομάδες εργασίας.
Αναφορές	<p><i>Αυτές είναι οι αναφορές για τα παραδείγματα περιπτώσεων.</i></p> <p>Thomas, Day & Jackson (2019)</p> <p>Crates (2022)</p> <p>Lam & Skivankova (2009)</p> <p>Blog του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ (2022)</p> <p>ΚΟΚ Γερμανικό Δίκτυο ΜΚΟ κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (n.d.)</p>
Όνομα δραστηριότητας	Ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων στο δικαστήριο - Παιχνίδι ρόλων
Είδος δραστηριότητας	Παιχνίδι ρόλων σε ομάδες

<p>Διάρκεια</p>	<p>Ανάλογα με το αν η εκπαίδευση πρέπει να επικεντρωθεί στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων ή όχι, αυτή η άσκηση μπορεί να διαρκέσει 60 λεπτά (υψηλή εστίαση) ή αρκετά λιγότερο (π.χ. 20 λεπτά).</p> <p>Μπορεί να συνδεθεί με το κεφάλαιο 9 της εκπαίδευσης (οικονομικές έρευνες, ψηφιακή εγκληματολογία) ή το κεφάλαιο 6 της εκπαίδευσης (διαυπηρεσιακή συνεργασία) / το κεφάλαιο 7 της εκπαίδευσης (διεθνής συνεργασία).</p>
<p>Μαθησιακοί στόχοι</p>	<p>Να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν τους ρόλους των διαφόρων φορέων στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, να εξασκηθούν στην επικοινωνία μεταξύ φορέων και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που παρουσιάζονται κατά την κατάσχεση εσόδων από υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων/εργατικής εκμετάλλευσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώς αλληλεπιδρούν οι διάφοροι φορείς στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων; • Ποιος είναι ο ρόλος της οικονομικής έρευνας στην απόδειξη εγκλημάτων που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων; (□ σύνδεσμος προς το κεφάλαιο 9 της εκπαίδευσης) • Πώς να χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά τα εργαλεία συνεργασίας της ΕΕ, όπως το Eurojust και τα ΕΙΟ; • Κοινά εμπόδια και στρατηγικές για την υπέρβασή τους

Απαιτούμενα
υλικά

Παράδειγμα υπόθεσης με επαρκές ιστορικό (π.χ. έντυπη έκδοση)

- Thomas, Day & Jackson (2019) στις σελίδες 31-38 και 38-42 στο https://airewb.org/wp-content/uploads/PUBLICATIONS/AR_EN_handbook_tools_best_practices.pdf
- Crates (2022) στις σελίδες 9-14 στο <https://www.antislaverycommissioner.co.uk/media/h4ggz4c2/iasc-construction-report-april-2022.pdf>
- Blog του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ (2022) στη διεύθυνση <https://blog.dol.gov/2022/01/11/fighting-human-trafficking-the-legacy-of-the-el-monte-sweatshop>
- Lam & Skivankova (2009) στη σελίδα 5 στη διεύθυνση https://www.antislavery.org/wp-content/uploads/2017/01/trafficking_and_compensation2009.pdf
- ΚΟΚ Γερμανικό Δίκτυο ΜΚΟ κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (n.d.) στη διεύθυνση <https://www.kok-gegen-menschenhandel.de/menschenhandel/was-ist-menschenhandel/fallbeispiele> (χρησιμοποιήστε την αυτόματη μετάφραση για τον ιστότοπο και επιλέξτε την

	<p>υποενότητα «Εμπορία ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση»)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εκπαίδευση κεφάλαιο 8
<p>Οδηγίες για τον συντονιστή</p>	<p>Ανάθεση ρόλων στους συμμετέχοντες (3-5 λεπτά)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιθεώρηση εργασίας: Εντόπισε πιθανή εκμετάλλευση, αλλά χρειάζεται οικονομικά αποδεικτικά στοιχεία • Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (FIU): Εντοπίζει ύποπτες συναλλαγές • Επιβολή του νόμου (αστυνομία/ARO): Διεξάγει έρευνες και εκτελεί δέσμευση περιουσιακών στοιχείων • Φορολογική αρχή: Εξετάζει περιπτώσεις φορολογικής απάτης και αδήλων εισοδημάτων • Εισαγγελέας: Αποφασίζει για τη νομική δράση και προετοιμάζει τη δίκη • Οργανισμός υποστήριξης θυμάτων: Υποστηρίζει την αποζημίωση των θυμάτων • Εκπρόσωπος της Eurojust: Βοηθά στην διασυνοριακή ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων • Δικηγόρος υπεράσπισης (προαιρετικά): Αμφισβητεί τη διαδικασία

- Άλλος ρόλος; Προσαρμόστε το στο εθνικό σας πλαίσιο, εάν χρειάζεται.

Ο συντονιστής παρουσιάζει ένα σενάριο υπόθεσης (3-6 λεπτά)

Παρουσιάστε το σενάριο χρήσης (όπου, π.χ., μια εταιρεία έχει πολλαπλές τραπεζικές μεταφορές σε offshore λογαριασμούς και οι αρχές υποψιάζονται ξέπλυμα χρήματος και φορολογική απάτη) είτε μπροστά σε όλους είτε δίνοντας στους συμμετέχοντες φυλλάδια A4 με την περιγραφή του σεναρίου χρήσης και ο καθένας το διαβάζει μόνος του.

Παιχνίδι ρόλων (10-30 λεπτά)

- Η επιθεώρηση εργασίας παρουσιάζει τις ανησυχίες της με βάση τις επιθεωρήσεις στο χώρο εργασίας.
- Η ΜΧΠ μοιράζεται οικονομικά προειδοποιητικά σημάδια.
- Η αστυνομία/ΑΡΟ εξετάζει το ενδεχόμενο δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων, αλλά αντιμετωπίζει προκλήσεις (π.χ. μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό).
- Η φορολογική αρχή διερευνά τα αδήλωτα εισοδήματα.
- Ο εισαγγελέας αποφασίζει σχετικά με τα νομικά μέσα (ΕΙΟ, αιτήματα MLA, υποστήριξη Eurojust).

	<ul style="list-style-type: none"> • Ο οργανισμός υποστήριξης θυμάτων αγωνίζεται για αποζημίωση από τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία. • Ο εκπρόσωπος της Eurojust βοηθά στον συντονισμό των δράσεων σε επίπεδο ΕΕ. • Ο συνήγορος υπεράσπισης (εάν υπάρχει) αντιτίθεται στο πάγωμα των περιουσιακών στοιχείων. • Άλλος ρόλος;
Αναφορά	<p>Συζήτηση (10 – 20 λεπτά)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κάθε ρόλος παρουσιάζει τις ενέργειές του και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει. • Συζήτηση σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης της διαυπηρεσιακής και διεθνούς συνεργασίας (με έμφαση στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων) • Ο συντονιστής εξηγεί (ή συνάγει από τη συζήτηση) τις βέλτιστες πρακτικές για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και την αποζημίωση των θυμάτων.
Συμβουλές για τον συντονιστή	<p>Προσαρμόστε εκ των προτέρων την προτιμώμενη περίπτωση χρήσης για τους συμμετέχοντες. Ο συντονιστής μπορεί επίσης να προετοιμάσει εκ των προτέρων μικρά φυλλάδια για τους διαφορετικούς ρόλους που χρειάζεται για τους συμμετέχοντες.</p>

Φυλλάδια	Μια μελέτη περίπτωσης που πρέπει να εκτυπωθεί και να δοθεί στους συμμετέχοντες.
Παραλλαγές για την εφαρμογή στο διαδίκτυο	Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί διαδικτυακά, αλλά είναι προτιμότερο να πραγματοποιηθεί επιτόπου.
Αναφορές	<p><i>Αυτές είναι οι αναφορές για τα παραδείγματα περιπτώσεων.</i></p> <p>Thomas, Day & Jackson (2019)</p> <p>Crates (2022)</p> <p>Lam & Skivankova (2009)</p> <p>Blog του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ (2022)</p> <p>ΚΟΚ Γερμανικό Δίκτυο ΜΚΟ κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (n.d.)</p>

10.14 Αναφορές

Aronowitz, Alexis & Theuermann, Gerda & Tyurykanova, Elena. (2010). ΟΑΣΕ. *Ανάλυση του επιχειρηματικού μοντέλου της εμπορίας ανθρώπων για την καλύτερη πρόληψη του εγκλήματος.* <https://www.osce.org/files/f/documents/c/f/69028.pdf>

Bagnall, C., Krupena, S., Kemp, C. & Massimi, F. (27 Ιανουαρίου 2025). *Ο ρόλος της τεχνητής νοημοσύνης στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στον χρηματοπιστωτικό τομέα.* ACAMS Today. <https://www.acamstoday.org/ais-role-in-combating-human-trafficking-in-the-financial-sector/>

Belser, P. (2005). *Καταναγκαστική εργασία και εμπορία ανθρώπων: Εκτίμηση των κερδών.* Γενεύη: Διεθνές Γραφείο Εργασίας. https://ecommons.cornell.edu/bitstream/1813/99623/1/Forced_labor_no__17_Forc_labor_and_human.pdf

Cardamome, T. (Φεβρουάριος 2023). *Πώς η μυστικότητα διευκολύνει τις παράνομες χρηματοοικονομικές ροές.* Welthungerhilfe.de - für Eine Welt Ohne Hunger und Armut. <https://www.welthungerhilfe.org/global-food-journal/rubrics/development-policy-agenda-2030/how-secrecy-facilitates-illicit-financial-flows>

Crates, E. (2022). *OPERATION CARDINAS AND BEYOND: Αντιμετώπιση του κινδύνου εκμετάλλευσης στον κατασκευαστικό τομέα.* Ανεξάρτητος Επίτροπος κατά της Δουλείας. <https://www.antislaverycommissioner.co.uk/media/h4ggz4c2/iasc-construction-report-april-2022.pdf>

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Eurojust. (28 Ιουνίου 2024). *Η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων απαιτεί στενή διασυνοριακή συνεργασία με την υποστήριξη της Eurojust.*
<https://www.eurojust.europa.eu/news/fight-against-human-trafficking-requires-close-cooperation-across-borders-support-eurojust>

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. (2024). *Τα συστήματα της Επιτροπής για την ανάκτηση παράτυπων δαπανών της ΕΕ. Δυνατότητα ανάκτησης περισσότερων ποσών και ταχύτερα.* Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-07/SR-2024-07_EN.pdf

Dedman College of Humanities and Sciences. (χ.χ.). *Έρευνα για τα στοιχεία σχετικά με την εμπορία ανθρώπων.* <https://www.smu.edu/dedman/research/htdr>

Europol. (25 Νοεμβρίου 2022). *Έγγραφο προγραμματισμού της Europol 2023-2025.*
https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Programming_Document_2023-2025.pdf

Europol. (16 Δεκεμβρίου 2024). *Έγγραφο προγραμματισμού της Europol 2025 – 2027.*
https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Programming_Document_2025-2027.pdf

Francavilla, F., Lyon, S., & De Cock, M. (2024). *Κέρδη και φτώχεια: Η οικονομία της καταναγκαστικής εργασίας.*

INTERPOL. (6 Νοεμβρίου 2024). *Παγκόσμιες επιδρομές διασώζουν 3.200 πιθανά θύματα εμπορίας ανθρώπων και εντοπίζουν 17.800 παράνομους μετανάστες.*
<https://www.interpol.int/en/News-and-Events/News/2024/Global-raids-rescue-3-200-potential-victims-of-trafficking-and-identify-17-800-irregular-migrants>

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

ΚΟΚ Γερμανικό Δίκτυο ΜΚΟ κατά της Εμπορίας Ανθρώπων. (χ.χ.). *Fallbeispiele*.
<https://www.kok-gegen-menschenhandel.de/menschenhandel/was-ist-menschenhandel/fallbeispiele>

Lam, J. & K. Skivankova. (2009). *Ευκαιρίες και εμπόδια: Διασφάλιση της πρόσβασης σε αποζημίωση για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων στο Ηνωμένο Βασίλειο*. Anti-slavery International. https://www.antislavery.org/wp-content/uploads/2017/01/trafficking_and_compensation2009.pdf

ΟΑΣΕ. (2019). *Ακολουθώντας τα χρήματα. Συλλογή πόρων και αναλυτικός οδηγός για οικονομικές έρευνες σχετικά με την εμπορία ανθρώπων*. Βιέννη: Γραφείο του Ειδικού Εκπροσώπου και Συντονιστή του ΟΑΣΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.
https://www.osce.org/files/f/documents/f/5/438323_0.pdf

ΟΑΣΕ. (2020). *Οικονομικές έρευνες. Οδηγός βήμα προς βήμα για οικονομικές έρευνες σχετικά με την εμπορία ανθρώπων (ΤΗΒ) και συστάσεις*. Βιέννη: Γραφείο του Ειδικού Εκπροσώπου και Συντονιστή του ΟΑΣΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. <https://www.osce.org/files/f/documents/a/8/462580.pdf>

ΟΑΣΕ. (1 Νοεμβρίου 2024). *Η παρουσία του ΟΑΣΕ στην Αλβανία ενισχύει τη συνεργασία με τους αλβανούς εισαγγελείς και την κρατική αστυνομία για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων*. ΟΑΣΕ. <https://www.osce.org/presence-in-albania/579745>

Γραμματεία της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. (2016). *ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ καλών πρακτικών για την εφαρμογή της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της*

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

εμπορίας ανθρώπων. Συμβούλιο της Ευρώπης.
https://edoc.coe.int/en/module/ec_addformat/download?cle=118921efba23fc329e6560b27861f0c2&k=22f6de27f80cdc30dc0dd58f113f7c70

Serrano Puig, C. (2022). *Καταπολέμηση της διαφθοράς για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της εργασιακής εκμετάλλευσης στον ισπανικό γεωργικό τομέα*. Βενετία Λίντο: Παγκόσμιο Πανεπιστήμιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
<https://repository.gchumanrights.org/items/f893a2a6-1cd6-47b2-a52e-bb16bba46616>

Thomas, J., Day, L. & F. Jackson. (2019). *Εγχειρίδιο εργαλείων και βέλτιστων πρακτικών για τη διεθνή συνεργασία στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων. Συμβουλές για τα ατομικά δικαιώματα στην Ευρώπη.* https://airewb.org/wp-content/uploads/PUBLICATIONS/AR_EN_handbook_tools_best_practices.pdf

Παγκόσμια Συμμαχία κατά της Εμπορίας Γυναικών (GAATW). (12 Δεκεμβρίου 2023). *Κοινή έκκληση ΜΚΟ προς τους ηγέτες της ΕΕ: Απαιτούνται μέτρα για τη βελτίωση των δικαιωμάτων των θυμάτων, ώστε η αναθεώρηση της οδηγίας της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων να είναι ουσιαστική και να μην είναι επιζήμια για τα θύματα και τα άτομα που διατρέχουν κίνδυνο.*
<https://gaatw.org/news/1306-joint-ngo-call-to-eu-leaders-measures-to-improve-victim-s-rights-are-needed-for-the-revision-of-the-eu-anti-trafficking-directive-to-be-meaningful-and-not-actually-harmful-for-victims-and-those-at-risk>

Blog του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ. (11 Ιανουαρίου 2022). *Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων: Η κληρονομιά του εργοστασίου εκμετάλλευσης εργαζομένων El Monte*. Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων. Καταπολέμηση της

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

εμπορίας ανθρώπων: Η κληρονομιά του εργοστασίου εκμετάλλευσης εργαζομένων El Monte | Blog του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ

Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ. (29 Ιανουαρίου 2020). *Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων*. <https://home.treasury.gov/news/featured-stories/combating-human-trafficking>

Van Liemt, G. (2004). Η εμπορία ανθρώπων στην Ευρώπη: μια οικονομική προοπτική. https://ecommons.cornell.edu/bitstream/1813/99396/1/Forced_labor_no__9_Human_Trafficking_in_Europe.pdf

Συντάκτες της Wikipedia. (2024, 11 Νοεμβρίου). *LuxLeaks*. Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/wiki/LuxLeaks>

Συντάκτες της Wikipedia. (2024α, 16 Δεκεμβρίου). *Panama Papers (Ευρώπη)*. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Panama_Papers_%28Europe%29

Συντάκτες της Wikipedia. (27 Φεβρουαρίου 2025). *Cyprus confidential*. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Cyprus_Confidential

Wiesner-Lameth, M. (Φεβρουάριος 2022). *Ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων στη Γερμανία για διεθνείς εταιρείες – Financier Worldwide*. Financier Worldwide. <https://www.financierworldwide.com/asset-recovery-in-germany-for-international-corporations>

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

Co-funded by
the European Union

www.eradicating2project.eu

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανakλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (χορηγός). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.